P II 28

Balade Poporale

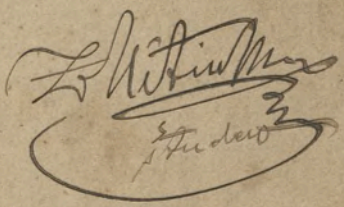

RS II
794

~~RS II 794~~

~~B II 93~~

P II. 28

BALADE POPORALE

CULESE DE

AVRAM CORCEA,

PREOT ORT. ROM.

CARANSEBEȘ

EDITURA ȘI TIPARIUL TIPOGRAFIEI ȘI LIBRĂRIEI DIECESANE

1899

BIBLIOTECA JUDETEANA
REȘIȚA
Str. 1 Decembrie nr. 50
1809/88
145/80 101/88

Prefață

Baladele poporale sau cântecele vechi, cum sĕ mai numesc ele, formează o parte însĕmnată și foarte prețioasă a poesiei noastre poporale. Ele sunt productul cel mai frumos al fantasiei poetice a poporului nostru.

Descrierile fidele și amĕnunțitĕ, asĕmănările măestre și potrivite, icoanele mândre și adevĕrate ce le aflăm în genul acesta al poesiei poporale sunt tot atâtea dovedi despre talentul poetic al Românului.

Pe lângă valoarea lor poetică mai ofer apoi ca ori ce product al literaturii poporale și un material bogat limbistic.

De aceea sunt ele demne de a fi culese, cetite și studiate.

Baladele acestea le-am cules dela Vichentie Micu, lăutar din comuna Coșteiŭ, lângă Vêrșĕț în Bănat. El le-a audit și învĕțat dela tatăl sĕu, care deasemenea a fost lăutar.

Încă în anii 1889 și 1890 am cules partea cea mai mare din aceste balade, publicându-le succesiv în diarul „Tribuna“ din Sibiiu. Acum cu bunăvoința „Tipografiei și Librăriei diecesane“, care a primit editarea lor, le retipăresc pe cele publicate, adaugênd și de acele ce am cules mai târziu în broșura presentă.

Culegerea am făcut-o întocmai comunicatului, afară de sunetele proprii pronunțiamentului bănățean (șie = ce, cie = te, gie = de etc.) pe cari le-am transcris în modul obicinuit în limba literară, spre a fi acceptabile tuturor Românilor.

În comuna unde am făcut această colecție sê cântă adeseori cântece vechi.

La diferite ocasii, precum nunți, nedee (rugă) petreceri ș. a., când cei ce îș petrec poftesc, ori când li sê exhauriază glumele și vorbele, când pe un moment par toți obosiți de petrecere și joc, atunci începe lăutariul câte un cântec vechiu.

Întroducerea o face dicênd de câteva ori aria pe violină, apoi începe cântarea. Și ea e frumoasă și pêtrundêtoare. Melodii eroice-triste însoțesc cuvintele — textul — cântării.

Împresiunea asupra ascultătorilor este adêncă. Dela conținutul eroic sau trist al cântecului e atârnătoare espresiunea feții ascultătorilor. Când sê cântă fapte eroice vedi ochi vii, scânteetori și plini de mândrie; iară când cântecul arată nenorocirea eroului, zăresci ochi doioși și scăldați în lacrămi.

Românul sê însuflețesce de faptele eroilor sêi, fie aceștia reali sau plăsmuiți de fantasie. Când aude vorbindu-se despre faptele lor vitejesci, pare-că și el s'ar face un viteaz. Însușirea aceasta a Românului este o garanță puternică că nime cu nimic pe lume

nu-l va putea face să-și abandoneze sentimentele înăscute: dragostea față de limbă, datine și față de eroii săi.

De cele mai multe ori lăutarul drept încheere adauge câteva versuri, cari le adresează auditorilor și cari câte-odată reasumă morala cântecului.

Fie-care baladă îș are melodia sa proprie. Melodiile ca și baladele le-au învețat cântăreții unii dela alții, din tată în fiu.

De aceea ar fi în interesul musicei noastre, dacă s'ar aduna și aceste melodii cum să adună baladele cu diferitele lor variante. Ele ar forma un prețios material pentru musica noastră națională.

Coșteiŭ în 10/22 Octomvrie 1897.

Avram Corcea,
preot.

Roman voinicul

Pe șesul Craiovei
Stau corturi ca lepedele
Și lumini ca stelele,
Și săbii ca fulgerile
Și suliți ca trestiile.
În mijlocul corturilor
Este-un cort mare rotat
Și de vîrvuri rotundat,
Cu țĕrușe de argint,
Tot din stângĕni în pămênt.
Dar în cort cine ședea?
Ședea Din cu Constantin
Și cu voinicel Roman,
Care din zile-i mai mic
Și din trup e mai voinic.
Ei ședeau, la masă beau,
Pe Dumnezeu pomeniau,

Cu trei fete de 'mpĕrat,
Cari cu sabia le-au luat
Din mijloc de Țerigrad.
Una-i fata Hanului,
Alta-i fata Banului
Și-alta-i a Sultanului,
Stăpân Țerigradului,
Ibovnica lui Roman.
Cine'n pază că-i păzia?
O babă cam bĕtrânea,
Numai cu o cârje 'n mână
Și cu doi dinți slabi în gură.
Ea 'n lăuntru se băga
Și din gură-așa zicea:
„Ei, tu Din' și Constantin
„Și cu voinicel Roman,
„Voi ședeți, la masă beți,
„Și în seamă nu băgați,
„Că pe valea Nepusticească
„Vin Turcii sĕ ne robească;
„Vin Turcii,
„Cresc ca spurcii,
„Și Tătarii
„Ca țințarii".
Eară Din' cum auzia,
Așa din gură striga:
„Alei, tu frate Romane,
„Care 'n zile ești mai mic,
„Dar din trup ești mai voinic,
„Ian tu bine sĕ te sui
„Sus în 'naltă de movilă,
„Sĕ vezi Turcii câți or fi,
„De-or fi cinci sau șese mii,
„Numai bine ei ți-or fi,

„Ear mai mulți de vei vedè,
„De-or fi 10—15,
„Numai veste de ni da,
„În ajutor noi ți-om sta,
„Păn' pe toți îi vom tăia".
Când Roman că auzia,
În picioare se scula,
Fuga la grajd că el da,
Grajdul că îl descuia;
Scotea murgul țěsălat,
Țěsălat și înșelat,
Numai bun de 'ncălecat.
Sus pe murg încăleca
Pe movilă se suia,
În vale mi se uita
Și 'ncepea a-i numěra :
Cam pe steaguri, pe șireaguri,
Nu 5, 6 mii de Turci,
Nici 10 sau 15,
Ci 20 mii de Turci.
El în sine îș zicea :
„Înapoi m'aș înturna,
„Dar rușinea m'ar mânca
„De trei fete de 'mpěrat,
„Cari cu sabia le-am luat
„Din mijloc de Țerigrad.
„Fie ce-a da Dumnezeu,
„Plini-voiu cu capul meu!"
De pe murg se cobora,
Mâna în děsagi băga
Și o ploscă îș scotea,
O ploscă de rosolie,
Ca voinicului sě fie ;

Plosca la gură punea,
Toată voinicul o bea.
Și 'ngenunchia la pământ,
Se ruga la Tatăl Sfânt.
Apoi sabia-și scotea
Și-odată o fluștura,
Sus pe murg se arunca
Și din gură-așa zicea:
„Uită-te, murgușul meu,
„Fă-mi-ți după gândul tău,
„Plesce-te iepurește
„Și mi-te cearcă cerbește
„Ḍeu mi te-aruncă lupește!"
Și-apoi în Turci se slobozia,
Ca și un vânt, viorint,
Când se lasă pe pământ,
Într'un pom înflorit:
Așa pica șelmile
Ca și toamna florile.
Tot tăia, cât îmi tăia,
Toată ziua păn' nopta,
Și-alte 3 zile și nopți
Și 3 albe dimineți,
Până fața-i gălbinia,
Ochii negri 'mpănginia,
Săbioara-și otrăvia,
Murgușu-și înebunia.....
Dar cea babă mai bătrână,
Numai cu cârja în mână,
Ear în cort mi se băga
Și din gură-așa zicea:
„Ei, tu Din și Constantin,
„Voi ședeți, la masă beți,
„Și seamă nu mai luați,

„Că trei zile s'a 'mplinit,
„Decând Roman n'a venit,
„Poate-că va fi perit!"
Dinu cum o auzia,
Către Constantin zicea:
„Měi tu, frate Constantine,
„Sue-te sus în movilă,
„De vezi Roman oar' nu vine".
Constantin cum auzia,
Ḍeu cu frica cam pleca,
În movilă se suia
Și în vale se uita.
Eată, Doamne, ce vedea?
Venia Roman cucăind,
Cu murgușul buiestrând
Și cu gura suduind,
Cu sabia flușturând,
Că i se părea,
Că tot tăia.
La Constantin ajungea
Și din gură-așa-i zicea:
„Ei tu, frate Constantine,
„Genunchie tu la pământ,
„Ai grije sĕ nu te stric,
„Că eu-s frate ciumărat,*)
„Prea mulți Turci, frate-am tăiat!"
Constantin cum auzia,
În genunchi se slobozia,
Și făcea cum el putea,
De sabia-i apuca,
Calul de frĕu îi lua
Și la cort că se ducea.

*) Mânios, necăjit.

Trei fete de împĕrat,
Când baba mi le-a chiemat,
Lui înainte-i ieșia,
Una 'n brațe-l sprijinia,
Una bine-i așternea,
Una cu vin îl stropia,
Păn' la fire îș venia;
Ba mai frumos
Decum a fost.
Apoi începeau
Și se gostau,
Tot cântau
Și chiotiau!

. . . . . .

Și fiți voi cu veselie,
Cu un cântec din vechime,
Eu cu cântecu-mi mĕ 'nchin,
Ca calul cu tropotul,
Ca-ogarul cu vênatul,
Ca-un pușcaș când pușcăresce
Și nimic nu dobândesce,
Țoalele îș prăpădesce,
Toată ziua flămênzesce.

Toma Alimoș

La gropanul cu cinci ulmi,
Cu cinci ulmi dintr'o trupină,
Ca cinci frați dintr'o lumină,
Tăbărît-a,
Nimerit-a
Voinic Toma Alimoș,
Ficior din Țeara-de-jos,
Tare umbra îi plăcea,
Îi plăcea că-l recorea,
Tot ședea,
Cât îmi ședea,
Și 'ncă foamea-l ajungea,
Mâna în dăsagi băga,
Mândre mâncări îș scotea
Și 'ncepea de se gosta;
Și 'ncă setea-l ajungea
Și din gură-așa zicea:

„Mult mi-ar părè mie bine
„S'am un voinic lângă mine,
„Sè beau un păhar de vin,
„Că n'am la cine sè 'nchin.
„Închinare-aș închina,
„Închinare-aș armelor,
„Armelor și bâtelor,
„Armele sûnt fere reci
„Băgate în lemne seci,
„Nu pot ca sè-mi mulțumească,
„Nu pot nimic sè-mi vorbească.
„Închinare-aș, închina,
„Închinare-aș murgului,
„Murgului și soțului,
„El are urechi de-auzit,
„N'are gură de vorbit.
„Închinare-aș, închina,
„Închinare-aș frunzelor,
„Frunzelor și crengilor . . . .“
Vêntul mare abura,
Crengile se aplecau
Frunzele se scuturau,
Lui părèau că-i mulțumiau.
Plosca la gură punea
Și 'ncepea voinic a bè,
Ear cu ochii se uita,
Ce vedea tare-i plăcea.
Un voinic el îmi vedea
Și pe el îl cunoscea,
Că era voinicul Mania.
La Toma îmi ajungea,
Bună ziua că îi da
Și din gură-l dosădia *):
„Tomo din Țeara-de-jos,

*) Înfrunta, ocăra.

„Cine pe tin' te-a adus,
„Au negre păcate-a mele,
„Au zile scurte a tale!"
Dară Tom' așa-i grăia:
„Ei tu, Manio, frate Manio,
„Lasă-te tu de mănie,
„Vină 'ncoaci la veselie,
„Sĕ bem un păhar de vin,
„Că n'am la cine sĕ 'nchin".
Dar Mania ca cânele,
Mânce-i carne cioarele,
El din gur' așa zicea:
„Dacă ți-așa drag de mine,
„O sĕ viu eu lângă tine,
„Tu cu plosca sĕ închini,
„Ochii la min' sĕ nu-ți țini".
Și Toma îl asculta,
Că lui frică nu-i era.
Plosca la gură punea
Și cu ochii nu căta;
Eară Mania se punea,
Săbioara îș trăgea,
Preste foale îl lovia,
Mățișoarele-i vĕrsa,
Și unde fuga că-mi da?
Sub cea rîpă surupată,
Unde-a mai scăpat odată.
Și săracul de Toma,
La mațe se slobozia,
Și 'ncepea de le strîngea
Și în foale le băga
Și cu cărpa se lega,
Cătră murg așa zicea:

„Murgule, murguțul meu,
„Ascultă-mĕ ce-ți zic eu,
„Vină tu până la mine,
„Ca sĕ mĕ sui eu pe tine,
„După Mania sĕ mĕ iau,
„După Mania cânele,
„Că mi-a scurtat zilele,
„Și m'a tăiat muieresce,
„Dar l-oiu tăia voinicesce".
Murgul îl înțelegea,
Păn' la Toma îmi venia
Puținel îngenunchia,
Toma pe el se suia,
După Mania se lua,
Unde Doamne-l ajungea,
În douĕ îl despica,
Mort acolo îl lăsa,
Și 'napoi se întorcea,
La gropan că ajungea
Și din gur' așa zicea:
„Murgule, murguțul meu,
„Acuși mĕ prăpădesc eu.
„Dacă eu m'oiu prăpădí,
„Cu copita tu sĕ-'mi râșchi
„Și o groapă tu sĕ-mi faci,
„Cu dinții 'n ea sĕ mĕ tragi,
„Vêntul mare-o abura,
„Multă frunză va pica,
„Pe mine m'a astruca.
„Atunci fuga tu sĕ-mi dai
„Și la nime sĕ nu stai,
„Păn' în Țeara cea turcească,
„Păn' la casa părintească,

BIBLIOTECA JUDEȚEANA
REȘIȚA
Str. 7 Noiembrie nr. 50

„Un Turc acolo-i vedea
„Și la-acela tu vei sta,
„Haina-i ciurată în spate,
„Să scii c'acela mi-e frate".
Păn' cu gura îi spunea,
Copita 'n mână-i lua,
Numele pe ea-și scria.
Puțină vreme trecea,
Deloc Toma că murea,
Și murgușul se punea,
Cu copita râșchia,
Puțină groapă făcea,
Cu dinții în ea-l trăgea,
Vêntul mare abura
Multă frunză că pica,
Pe Toma îl astruca.
Murg'apoi fuga că da,
La nime nu se opria,
Că 'naintea lui ieșia,
Toți cu toții,
Toții năroații,
Și ear toții
Toți netoții, —
Pănă'n Țeara cea turcească,
Păn' la casa părintească,
Un Turc acolo vedea
Și deloc îl cunoscea.
Haina-i e ciurată 'n spate,
El era-al lui Toma frate.
Înaintea lui că sta
Și picioru-și ridica,
Eară Turcul că cetia,
Sus pe el se arunca

1809/28

Și murgușul l-aducea
La gropanul cu cinci ulmi,
Cu cinci ulmi dintr'o tulpină,
Ca cinci frați dintr'o lumină,
Cum acolo c'ajungea
Deloc pe Toma-l scotea,
La un sat mare-l ducea
Și frumos îl mormênta,
Mare paradă-i făcea . . .

. . . . . .

Pentru să se pomenească
La boeri ca d-voastră!

Stoican.

Umbla, Doamne, cin' umbla,
Prin cel codru tot mergea,
În sus și 'n jos alerga?
Umblă ficiorul Stoican
În al cincisprędecelea an,
Căci maică-sa l-a mînat
Prin cel codru la vênat,
Că zăcea beteagă 'n pat,
Și carne ea ar mânca,
Dor' din boală s'a scula.
Pușca în mâni o ținea
Și nĕcazul îl mânca,
C'a umblat și-a ostenit
Și nimic n'a mai găsit.
Da în deal, venia în vale,
Nu afla nimic în cale,

Tot mergea și eară sta,
Dar vênat nu căpĕta.
Deodată pe cin' vedea
Și cu cine se 'ntâlnia?
C'o nevastă tinerea,
Cu doi prunci pe lângă ea.
P'unul în brațe-l ținea,
Care cu drag îi zimbia;
Celalalt umbla pe jos
Și era de tot frumos,
Se juca c'un bățicel,
Cum îți e mai drag de el!
Stoican, dacă îi vedea,
Supĕrat el, cum era,
Că vênat nu căpĕta,
Pușca bine-și întindea
Și pe copii îmi pușca.
Frică măsii că îi da,
Lemne din codru-astrîngea
Și un foc mare făcea,
Pe copilași îi frigea.
Frică măsii ear' îi da,
De din copíi ea mânca;
Câtă carne rĕmânea,
Stoican acea o lua
Și-'n fântână-o arunca,
Multă țeară îmi spurca.

. . . . . .

Vreme multă îmi trecea,
Stoican rĕu se bolnăvia,
Zăcea un an, zăcea doi,
Nu se scula din nevoi,
Zăcea nouĕ ani de ḑile

Și 'ncă-atâtea săptămâne
Pe maică-sa o chiema
Și din gură-așa-i grăia:
„Maică, măiculița mea,
„Ian tu bine să te duci,
„Șepte popi tu să-mi aduci,
„Maslul mare să mi-l facă,
„De rău să mă isbăvească.“
Mumă-sa se învoia,
Șepte popi îi aducea,
Luminările-aprindeau,
Cărțile le deschideau,
De slujbă se apucau.
Când de slujbă se prindeau,
Luminile se stîngeau,
Cărțile se închideau
Și popii îmi amuțiau.
Mumă-sa dacă vedea,
Pe Stoican îl întreba:
„Ei, Stoicane, mila maichii,
„Cât pe lume ai trăit
„Ce păcate-ai săvîrșit,
„C'asta eu n'am mai văḑut,
„În greu păcat ai căḑut?“
Ear Stoican dac' auzea
Din gură așa-i grăia:
„Maică, măiculița mea,
„Nu sciu, că-'n vieața mea
„Să fi făcut vr'un rău mare
„Sau să fi greșit eu tare,
„Numa'n al cincispreḑecelea an
„Ai mînat tu pe Stoican
„Prin cel codru la vênat,
„Că erai beteagă 'n pat.

„Eu prin codru am umblat
„Și tare m'am supĕrat,
„Că vĕnat n'am căpĕtat,
„Deodată vĕd 'nantea mea
„O nevastă tinerea,
„Cu doi prunci pe lângă ea;
„Pe-unul în brațe-l ținea,
„Care cu drag îi zimbia;
„Celalalt umbla pe jos
„Și era de tot frumos.
„Se juca c'un bâticel
„Cum îți e mai drag de el!
„Cum am fost eu supĕrat,
„Că nimic nu am vênat,
„Pe-amêndoi eu i-am pușcat.
„Frică măsii eu i-am dat,
„Lemne din codru s'astrîngă,
„Un foc mare sĕ aprindă
„Și pe copilași sĕ-i frigă.
„Apoi frică eu i-am dat,
„Din copii de a mâncat,
„Ce-a rĕmas eu am luat
„Și 'n fântâni am aruncat,
„Multă țeară s'a spurcat."
Mumă-sa, când auția,
În genunchi ea se lăsa
Și cu gura-l blăstĕma:
„Sĕ dea dragul Dumnețeu,
„Sĕ nu te mai scoli din rĕu,
„După-cum tu ai făcut,
„Sĕ mai zaci cât ai zăcut,
„Nouĕ ani și nouĕ țile,
„Și 'nc'atâtea sĕptĕmâne,

„Păn carnea ți-o putredì
„Și-or rĕmânea într'o dì
„Singur numai oasele,
„De-or cânta ca nucile,
„Vină cânii de prin sat
„Tragă-ți oasele prin gard,
„Că cea nevastă tinerea
„A fost suroreaua ta,
„Ear cei doi prunci mititei
„Ți-au fost ție nepoței". --
Când Stoican îmi audia,
Lacrimile îl trecea,
De lume-albă se lăsà,
Pe boală se aședà. —
Zacea, Doamne, cât zăcea,
Cât maică-sa-l blăstĕma,
Nouĕ ani și nouĕ dile
Și 'nc'atâtea sĕptĕmâne,
Până carnea-i putredia
Și oasele-i rĕmâneau,
De ca nucile cântau,
Veniau cânii de prin sat,
Trăgeau oasele prin gard.
Milă măsii se făcea,
În pămênt le îngropa, —
Pămêntul nu le primia
Și afară le scotea. —
Maică-sa ear' se punea,
Oasele le astrîngea
Și 'ntro cârpă le lega,
Pe apă le arunca,
Nici apa nu le primia,
Ci la vaduri le scotea.

Milă măsii se făcea,
Oasele ear' le lua,
La biserică mergea,
În genunchi mi-se punea
Și cu ochii lăcrima,
Pe Dumnedeu îl ruga,
Dor' pĕcate-i va ierta.
Dumnedeu lăsa cuvênt
Ca sĕ pice pe pământ,
Că ruga i-a ascultat
Și pĕcate-i s'au iertat.
Mă-sa deloc se punea
În pământ le îngropa,
Și pământul le primiă.

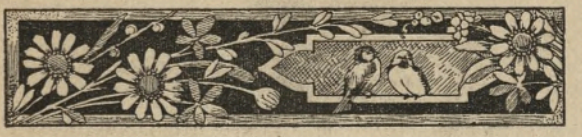

Dămean și Sîla

La lacul cu lapte dulce
Unde pe toți doru-i duce
Cu țermuri de pită albă,
Unde ciutele s'adapă
Și 'ncă ținele se scaldă,
Propoartă-se,
Umblă-se,
Micul Dălea Dămean,
Prunc de doispredece ani,
Trage-și murgul după el,
Murg frumos și subțirel.
Coada-atinge șovar verde,
Ce pe lume nu se vede.
Ochii negri-și arunca,
Lung în zare se uita
Pe cel drumșor părăsit
Cu iarbă învăluit,
Cu nĕgară-acoperit.
Ce vedea
Nu îi plăcea,

O trăsură 'n două roate
Vine pe drum din cât poate.
Cine 'n trăsură se cară?
Cară-mi-se, Doamne, cară
Sîla Sîlmandiului,
Sîlnica voinicului,
Care taie 'n drumul mare,
Judecată nu mai are.
Ea la Dălea ajungea,
Bună ḑiua că îi da
Și din gură-l dosădia:
— „Ei tu, Dăleo Dămean,
„Prunc de doisprezece ani,
„Cine pe tin' te-a adus
„Și în calea mea te-a pus,
„De îmi calci livezile
„Și-mi trântesci rogoazele
„Și-mi tulburi isvoarele.
„Vino 'ncoace la rĕsboiu,
„Sĕ ne lovim amêndoi
„Tu ești mic, ear' eu sunt mare,
„Sĕ vedem care-i mai tare."
Ear pruncul Dălea Dămean,
Măcar de doisprece ani,
Tare mândru și viclean,
Din gură așa-i zicea:
— „Auzi Sîlă, maică Sîlă,
„Ce m'aș ruga eu de tine
„Sĕ faci bine pentru mine,
„Mai mult pentru D-zeu
„Sĕ asculți ce-oi zice eu.
„De bătut sĕ nu ne batem,
„Ci mai bine sĕ ne 'ntrecem

„Dela roșul rĕsărit
„Păn' la negrul asfințit.
„Care pe care îl-om ajunge
„Celuia sĕ-i facem cruce,
„Cruce pe cap sĕ-l sdrobească,
„Vieața-i sĕ se sfîrșească,
Eară Sîla-l asculta
Și 'ncepea fuga a da,
Cu cocia ce avea;
Cocie în două roate
Din trup de om erau toate,
Buciumile roților:
Grumazii voinicilor,
Ear' spițele roatelor:
Mânile voinicilor,
Și năplatul roatelor:
Tălpile voinicilor,
Dar' în loc de mădulare:
Degețele cu inele,
Dară frêul dela cai:
Cosițe de fete mari.
Și calul Dălei Dămean,
Prunc de doisprezece ani,
Avea șeauă și-avea frêu
Chiar din o falcă de smeu,
Frêul e din nopârcele
Oacheșe și frumușele,
Tot din gură încleștate
Și din coadă înodate,
Cum mai negre și ciudate.
Tot fugiau, cât îmi fugiau,
Pănă bine înoptau,
Dălea 'nainte era,

Eară Sîla se silia
Sĕ-l ajungă; nu putea.
Ea de-odată în loc sta,
După Dălea se uita,
Apoi mâna 'n sîn băga
Şi o funie scotea,
Odată mi-o învîrtia.
Atunci, Domne, ce-mi sosia:
Vr'o doisprece pui de smei,
Care-s iuţi precum îi vrei;
Mai odată o 'nvîrtia,
La trăsură îi prindea,
Şi pe ei că se rĕsta,
Şi fugă mare ea da,
Deloc pe Dăle-ajungea,
Bun ajunsul că îi da
Şi din gură-aşa striga:
„Ei tu, Dăleo Dămean,
„Prunc de doisprezece ani,
„Tinde-ţi capul sĕ ţi-l tai,
„Că aşa tu îmi grăiai,
„Când noi doi ne-am rĕmăşat,
„Sĕ nu-ţi fie cu bănat!"
Dar pruncul Dălea Dămean
Măcar de doisprece ani,
El din gură-aşa zicea:
„Ei tu Sîlă, maică Sîlă,
„Ce m'aş ruga eu de tine
„Sĕ faci bine pentru mine,
„Mai mult pentru Dzeu,
„Să asculţi ce-oiu zice eu:
„Nu mĕ tăia 'n drumul mare,
„Sĕ se mire oamenii,

„Să mă calce carele,
„Să mă mânce fierele,
„Să mă ardă soarele.
„Ci hai la curțile tale,
„Acolo pe min' mă taie,
„Mai bin' decât oamenii
„Să mă scie lemnele,
„Lemnele și petrile,
„Decât țeara și lumea,
„Să mă scie pădurea!"
Și Sîla îl asculta
Înapoi se întorcea,
Și acasă ajungea
Dimpreună cu Dălea,
Care așa îi grăia:
„Auzi Sîlă, maică Sîlă,
„Ascultă-mă, fie-ți milă,
„În chilie să te bagi
„Și tu bine să te 'mbraci,
„Cu cercei
„Măzărăței,
„Lăsăței,
„Pe zulufiori
„Gălbiniori,
„Te chitesce mai odată,
„Cum ai fost, tu Sîlă, fată,
„Pe fereastră tindeți capul,
„Să te văd și eu, săracul,
„Și-apoi vină mă sdrobesce,
„Vieața mea o sfîrșesce".
Sîla, când îl auzia,
Bucuroasă-l asculta,
Că gândia că e așa,

In chilie se baga
Şi 'ncepea de se chitia,
Cu cercei
Măzărăţei,
Lăsăţei,
Pe zulufiori
Gălbiniori,
Se mai chitia ea odată,
Aşa precum a fost fată,
Pe fereastră se punea
Şi la Dămean căuta
Eară el, Dălea Dămean,
Măcar de doisprece ani,
Sub fereastră se trăgea
Cam pe furiş,
Cam mulcomiş,
Mâna la brêu îşi punea,
Buzduganul îşi trăgea,
Odată îl rĕsucia,
Ochii Sîlei îi fura
Şi în Sîla iute da,
Aşa tare o lovia,
Încât Sîla jos cădea.
El tot da şi-o omora,
Ochii negri îi scotea,
La şeaua sa îi punea,
Chiar şi noaptea strălucia,
Par'că stele-ar lumina.
Aşadar Dălea Dămean,
Copil mic, dară viclean
A scăpat vieaţa sa
Şi-a omorît pe Sîla. —

. . . . . .

Și fiți voi cu voe bună,
Dela mine cu-o minciună,
O minciună lăutărească
De-o poveste bătrânească.

Turcul și soru-sa

Ținerel voinic
Din Ardeal venit,
Tinĕr îmi venia,
Tinĕr se 'nsura;
Nevastă-și lua,
Frumoasă și 'naltă
Ca trestia 'n baltă. —
Statului plătesce
Statului slujesce;
Ungurul domnia,
Greu bir că punea,
În tot anul da,
Birul și-l plătia,
De se odihnia;
Dar dela o vremę
Voinicul bani n'are,
Birul sĕ plătească,
Sĕ odihnească.
El așa zicea:
„Nevesteaua mea,

„Ean tu sĕ te scoli
„Mâne pănă 'n zori,
„Cu ceața 'n spinare,
„Cu roua 'n picioare,
„Și tu sĕ te duci
„Afară la cruci,
„La rîul de rouă,
„Cu rouă te spală,
„Cu ruji mi te șterge,
„De rouă albesce,
„De ruji rumenesce;
„Acasă sĕ vii
„Și sĕ te chitesci
„Și sĕ te schilesci
„Cu iie măreață
„De pânză mistreață,
„Ca un sloiu de ghiață;
„C'apoi să pornim
„În tîrg în Brașou,
„C'acolo-i tîrg nou".
Nevesteaua sa,
Când îmi auzia,
Nimic nu zicea,
Ci mi se scula,
Precum îi spunea,
Cu ceața 'n spinare
Cu roua 'n picioare,
Și-apoi mi s'a dus
Afară la cruci,
La rîul de rouă,
Cu rouă se spală,
Cu ruji mi se șterge,
De rouă albesce,

De ruji rumenesce;
Acasă-mi venia,
Și mi se chitia
Și mi se schilia,
Cu iie măreață
De pânză mistreață,
Ca un sloiu de ghiață. —
Voinic'o lua,
Cu ea se ducea
În tîrg în Brașou,
C'acolo-i tîrg nou;
Și îmi apuca
Și îmi tot umbla
Pe uliță 'n vale,
Din jos pardosită,
Din sus șindruită;
În tîrg ajungea,
Aici tot căta
El tot aștepta,
Că doar' va 'ntreba
De nevasta sa,
Ca să o vîndă
Banii să-i prindă,
Birul să plătească,
Să se odihnească.
Nime nu 'ntreba
De nevasta sa,
Zeu el se punea,
Nevasta-și lua,
Acasă 'ntorcea.
Dar un Turc bizergean,
În cap de dughian
Nainte ieșia

Și din graiu grăia:
„Voinice, voinice,
„Dorul te mănânce,
„Dar' cea nevestea
„O ți-e surorea,
„O ți-e neam ceva,
„Că eu o-aș cumpĕra".
Voinic așa zicea:
„Turcule, Turcule
„Și bogatule,
„Asta-i nevestea,
„Numi-e surorea
„Nice neam ceva,
„Ci-i muierea mea
„Ție ți-i de cumpĕrare,
„Dar' mie mi-e de vênzare,
„Cine că mi-o da
„Nouĕ pungi de bani,
„Celuia sĕ-i fie
„O bună soție!"
Turcul auzia
Și din graiu grăia:
— „Voinice, voinice,
„Dorul te mănânce,
„Vino păn' la mine,
„Tîrg sĕ fac cu tine,
„Banii sĕ ți-i dau,
„Nevasta sĕ-ți iau".
Voinicul s'abătea
Pe la casa sa,
Turcul se punea
Banii că i-i da.
Banii îi lua

Și-acasă pleca.
Nevasta-l vedea,
Tare că plângea
Și din graiu grăia:
„Voinice, voinice
„Nu mĕ lăsa-aice,
„Că ți-o fi pĕcat,
„Ești al meu bărbat".
Dar el nu se uita,
Banii îș lua
Și-apoi se ducea.
Turcul se punea.
Lângă ea venia,
Dar ea așa zicea:
— „Turcule, Turcule
„Și păgânule,
„Nu grăbì cu mine,
„C'o fi rĕu de tine.
„Ia tu seamă bine,
„Ce vreme-i afară,
„Pe toate casele ploaie,
„Ploaie făr' ninsoare,
„Dar pe casa ta
„Plouă și și ninge
„Mestecat cu sânge.
„Eu te-aș întreba,
„Vom fi neam ceva;
„Cât vei fi trăit,
„Vei fi auzit,
„C'un frate-am avut,
„În brațe 'l-am ținut,
„La foc am șezut,
„Și el a săltat,

„Din brațe-a scăpat,
„În foc că ș'a dat
„Și s'a schinteiat,
„La spata dreaptă
„Lesne se arată;
„El mi s'a turcit
„Și nu l-am găsit."
Turcul auzia
Și încremenia,
Și din graiu grăia:
„Dacă-i lucru-așa,
„Eu-s frate cu tine,
„Tu soră cu mine,
„Semnul îmi arată
„La spata dreaptă,
„Tu 'nbrațe m'ai ținut,
„La foc ai șezut,
„Și eu am saltat
„Și în foc m'am dat
„Și m'am schînteiat."
Frați ei doi s'afla,
Turcul se punea
Și-afară ieșia
Și-așa îmi striga:
„Voinice, voinice,
„Dorul te mănânce,
„Vino păn' aice,
„Nevesteaua ta,
„Sorioara mea."
Voinic n'auzia,
Nainte mergea,
Turcul ear' striga:
„Voinice, voinice,

„Dorul te mănânce,
„Vino păn' aice,
„Nevesteaua ta
„Sorioara mea,
„Banii ce ți-am dat
„Să plătesci la sat,
„Să-ți fie de bine,
„Ginerel de tine!“
Voinic se 'ntorcea
Și se bucura,
Apoi se gosta,
Trei zile 'mplinia,
Nevasta-și lua,
Acasă pleca,
Pe drum fluiera;
Acasă-ajungea,
Birul își plătia
Și se odihnia.

Voichița

Jos și mai din jos,
La Țeara de jos,
La rară șușară,
La mică ciupară,
La cei munți de rouă,
Cine 'n ea ședea?
Cine locuia?
Constantin
Cu Din
Și cu șepte frați,
Toți mari și bărbați,
Și cu-alor soruță
Frumoasa Voichiță. —
Pețitori veniau,
Pe Voica pețiau,
Tot de prest mări
Și din nouĕ țeri.
Dinu îmi zicea:
„Măiculița mea,
„Dă tu pe Voica“.

Mumă-sa-i zicea:
„Ba, Dinule, ba,
„Nu oiu mărita
„Pe Voichița mea
„Preste-acele mări
„Preste-acele țeri,
„Că-i străinătate
„Și-i tare departe!“
Constantin zicea:
„Lasă, maica mea,
„Că noi vom pleca
„După Voichița,
„Și noi ți-om aduce,
„Că ni-e soră dulce,
„Vara de nouĕ-ori,
„Iarna de douĕ-ori“.
Maică-sa slăbia,
Învoeala-și da,
Peținori veniau,
Pe Voica peția
Și mi-o logodiau,
Nuntă ridicau
Și se cununau.
Cu nunta pleca,
Voichița plângea
Și din graiu grăia:
„Auzi, Constantine,
„Și auzi tu, Dine,
„Eu cu nunta plec
„Și-'n lacrimi mĕ 'nec,
„Voi m'ați depărtat,
„M'ați înstrăinat,
„Sĕ dea Dumnezeu
„Sĕ v'ajungă rĕu,

„Ciuma vĕ lovească,
„Pe toți vĕ cosească,
„Numai maica-mea
„Sĕ-'mi rĕmână ea,
„Singur' singurea
„Numai cu mâța“ .....
Nunta se ducea,
Vremea îmi trecea,
Ciuma că venia,
Pe toți îi lovia,
Pe toți îi cosia,
Numai rĕmânea
Maica singurea,
Numai cu mâța.
Tare ea-'mi plângea,
La mormênt pleca,
De cruci scutura,
Cu lacrămi le uda
Și-așa se cânta:
„Scoală, scoală, Dine
„Și tu, Constantine,
„Pe Voichița mea
„Aduceți la maica,
„Vara de nouĕ-ori,
„Iarna de douĕ-ori,
„C'așa ați vorbit
„Când făr' ea-'m udit“.*)
Constantin
Și Din,
Când îmi auzeau,
Umbre se făceau,
Din mormênt ieșiau,

*) Rĕmas.

La Voica plecau.
Treceau munți înalți
Nalți și minunați,
Cu păsĕri multe
Și cu coade ciute,
Ce versuri cântau,
Și-una o mînau:
„Fiu și foio fiu
„Merge mort la viu!“
Treceau preste mări,
Preste nouĕ țeri,
De Voichița-mi dau
Și ei îi grăiau:
„Haida, Voico, haida,
„Haida păn' la maica,
„Ca sĕ te gostesci,
„Sĕ te veselesci,
„Că noi ne 'nsurăm
„Neveste luăm“.
Voichița-auzia,
Deloc se punea,
Mânile-și sucia,
Sucia mâneci largi,
De-mi făcea colaci,
În traistă-i punea,
Cu cei doi pleca.
Mergeau cât mergeau
La munți ajungeau,
Treceau munți înalți,
Nalți și minunați,
Cu paseri cam multe
Cu coadele ciute,
Ce versuri cântau,

Și una-o mînau:
„Fiu și foio fiu,
„Duce mort pe viu!
Voica auzia,
Pe ei întreba,
Ce pașări-s ăstea,
Și lor le zicea:
„Eu mă 'ntorc din drum,
„Că nu-i lucru bun.“
Constantin
Și Din
Așa îi dicea:
„Haida, soro, haida,
„Al lor le-e versul,
„Ear nouĕ ni-e mersul!
Înainte mergeau,
În sat ajungeau,
Constantin
Cu Din
Deodată periau,
În mormênt mergeau
De se odihniau.
Voica-mi rĕmênea
Și se spăimânta,
Acasă mergea,
La ușă striga:
„Maică, măiculiță!
„Deschide ușița
„C'a venit Voichița“.
Maică-sa-i striga:
„Du-te, ciumă, du-te,
„Că nu ești Voichița,
„Ci îmi ești ciumița,

„Doar' te-ai săturat
Ficiori mi-ai luat"!
Voica se punea,
Semnu-i arĕta,
Mumă-sa-l vedea
Şi îi deschidea,
Şi când mi-o vedea,
Se îmbrăţişau,
Atâta plângeau
Până îmi pocniau,
Moarte jos picau!

Rozan

La curți mari și curți domnesci,
Curți frumoase boeresci,
Boeri mulți se adunau,
Și într'una se gostau,
Voe bună își făceau,
C'acele curți că erau
Ale vĕduvei
Ilenei,
Boerească
Prea aleasă.
Ea la dênșii se băga,
Ochii roată că făcea,
Preste domni ea se uita,
Nici unul nu îi plăcea,
Numai fiul ei Rozan,
Braț tare de buzdugan,
Care duce în Turci boală,
Că îi taie și omoară,

Și mi-i leagă cot la cot,
Și-apoi mi-i lasă pe Olt.
Ea gândia, mult se gândia,
Apoi din gură zicea:
„Auziți voi, domnilor,
„Domnilor, boerilor,
„Mai beți ceva și mâncați
„Și de cale vĕ cătați,
„Singură sĕ mĕ lăsați,
„La min' sĕ nu mai întrați".
Cătră Rozan se 'ntorcea
Și asa lui îi grăia:
„Numai tu rĕmâi la mine.
„C'am sĕ mĕ vorbesc cu tine!"
Ear domnii când auziau,
Unul la altul se uitau
Și din ochi ei își trăgeau,
Apoi toți pe rînd plecau,
Numai Rozan rĕmânea,
C'așa nasa-i poruncea.
Dacă toți au fost plecat,
Ea așa i-a cuvêntat:
„Scii Rozane, finul meu,
„Că tare te iubesc eu,
„Vrei sĕ fi bărbatul meu?"
Rozan dacă auzia,
Așa din gură-'i grăia:
— „Sĕ mĕ ierți, naș̆ă, pe mine,
„Nu mĕ pot iubí cu tine,
„Nici sĕ fiu bărbatul tĕu,
„C'asta nu vrea Dumnezeu,
„Un fin și-o naș̆ă-a se iubì
„N'a fost nici-când, nici n'a fi!"

Ileana dac' auzia,
Tare se mai întrista,
Tare se mai rușina,
Dar ear' prinse a-l ruga:

„Auzi, fine, dragul meu,
„Audă-te Dumnezeu,
„Nu-mi fi, tu fine, așa,
„Că mănăstiri voiu rădica,
„Pĕcatele mi s'or ierta,
„Și frumos le-oi zugrăvì,
„Pĕcatele s'or ispăși.
„Te-oiu zugrăví și pe tine,
„M'oiu zugrăví și pe mine,
„Pe tine la Rĕsărit,
„Pe mine la Asfințit,
„Pe tine cu aurel,
„Care 'n țeară-i puținel,
„Ear pe mine cu negreală,
„Care-i destulă în țeară".

Rozan atunci îi grăia:
— „Bine, nașă, draga mea,
„Dac'așa e voea ta,
„Lasă-mĕ sĕ merg acasă,
„Sĕ-mi vĕd de a mea nevastă
„Și de copilașii mei,
„Care toți-s finii tĕi,
„Ș'apoi la tine-oiu vení
„Și cu tine m'oiu iubí!"
Ea acasă îl lăsa,
Eară el că se ducea;
Dacă-acasă ajungea,

Se punea, se desbrăca,
Lăpĕda ţoale domnesci
Şi-'mbrăca călugăresci.
Pe soţie-o săruta,
Trei copii apoi ierta *)
Şi din gură-aşa zicea:
„Rĕmâneţi cu sănĕtate,
„Că eu merg acum departe,
„În neagra pustietate
„De-a naşii grele pĕcate,
„Că pe tin' te-ar vĕduví,
„Copii mi-ar sărăcí!"
Apoi pe cal s'arunca,
Pinteni calului îi da
Şi departe mai pleca,
În pustie ajungea
Şi acolo rĕmânea.
Multă vreme îmi trecea,
Soţia îi sărăcea,
Copiii 'n cerşit pleca.
Dela uşe păn' la uşe
Ca trei pui de găinuşe,
Tot oraşul părândiau,
Iată c'acum ajungeau
La-a lor naşă Ileana,
Frumoasa şi avuta.
Pe poartă se răzimau,
Aşa a milă cântau,
Toţi trecĕtorii plângeau
Şi pe ei îi miluiau,
Dacă Ileana-auzia,

*) A se ierta, adecă a se săruta de despărţire de cineva. Aşa se zice şi sărutarea la morţi.

Jos la dînșii ea venia,
Și cum pe ei îi vedea,
Tare-a plânge începea
Cămașa-i se scutura,
Mâna-'n buzunar băga
Și trei galbini ea scotea,
Copiilor că îi da
La faur apoi pleca,
Opinci de fer își făcea
Și o cârje de oțel,
Să se ducă după el.

Ea pleca, mult îmi umbla,
Păn' opincile-i se rupea,
Și cârja i se mânca,
Numai atât rămânea,
Cât cu mâna o ținea,
De șele se gârbovia,
Abia de finu-seu da,
Și pe el cum îl vedea,
Din departe genunchia,
Din aproape se ruga:
„Fine, inimă credincioasă,
„Iartă pe o păcătoasă,
„Că soția ți-am văduvit,
„Copíii ți-am sărăcit,
„De au plecat la cerșit.
„Întoarce-te 'n casa ta,
„Cată-ți de soția ta
„Și de copilașii tăi,
„Că ei toți-s finii mei,
„Și mă lasă tu pe mine
„În locul tău în pustie.

„Să-mi curățesc gândurile.
„Să-mi spăsesc păcatele.“

Rozan dacă auzia,
La ea mi se slobozia,
De subsuori o lua,
Sus pe cal o arunca,
Și acasă se 'ntorcea,
Cu toți ea mi-se împăca

Earăși bine-apoi trăia,
Pe ei îi ajutora,
În toată ziua-i gosta!

—

Așa-au fost în vremuri bune
Credincioși oameni pe lume,
Care toți azi au perit,
Numai vestea li-a udit,*)
De 'n cântec se povestesc
Ca un lucru bătrânesc.

*) Rămas.

Iancu Sibiiancu și Ana

Strigă, Doamne, cine-mi strigă?
Strigă Ana
Belgradana
De pe zid, de pe cetate,
Preste văi tare departe:
— Care 'n lume s'a afla
Gurița a-i săruta,
Mâna 'n sin de a-i băga,
Pe picior de-a o călca,
Acela va fi a sa. —
Nime 'n lume nu s'a afla,
Fără Iancu
Sibiiancu.
El la Ana se ducea
Și din gură așa-i zicea:
„Auzi Ano,
„Dragă Ano,
„Gurița-ți voiu săruta,

„Mâna 'n sin eu ți-oi băga,
„Pe picior că te-oi călca".
Ana, când îl auzia,
Tare se mai mânia
Și așa lui îi grăia:
„Iancule
„Și dragule,
„Nu te prinde tu cu mine,
„Că va fi cam rĕu de tine,
„Că ești ficior tinerel,
„Tinerel ne'nvĕțăcel,
„Și câți cu mine s'au prins,
„La nimic nu au ajuns".
Iancu, dacă auzia,
Ear din gură îi grăia:
„Ano, Ano,
„Dragă Ano,
„Dacă nu te-oiu săruta,
„Iancu nu m'a mai chiema,
„Sĕ dea dragul Dumnezeu
„Sĕ nu încalec calul meu!"
Ana, dacă-mi auzia,
Și ea mi se cam jura:
„Iancule
„Și dragule,
„Dacă tu mi-i săruta
„Sĕ dea Maica-Precesta
„Sĕ nu 'mbrac rochița mea!"

. . . . . .

Iancu-acasă se ducea,
Pe pragul căsii ședea
Și-așa de rĕu căuta,

Încât maică-sa-l vedea
Și pe el îl întreba:
„Iancule
„Și dragule,
„Decând maica te-a făcut,
„Așa nu te-am mai vĕzut,
„Ce-i cu tine, spune-mi mie,
„Doar îți pot ajuta ție".
— „Nu sciu, maică, ce sĕ fac,
„M'a mânat al meu pĕcat,
„Că eu tare m'am jurat
„Și tare m'am rămășat
„Cu Ana,
„Belgradana,
„Isteața pământului,
„Frumoasa Belgradului,
„Gurița de-a-i săruta,
„Mâna 'n sin de a-i băga,
„Pe picior de-a o călca!"
Mumă-sa așa-i zicea:
„Nu-ți fie maichii de asta,
„Ascultă, maica ce-ți spune:
„Mânile la brĕu tu-ți pune,
„Prin ocol tu sĕ te porți,
„Vaită-te tare cât poți,
„Când o fi soare 'n desară,
„Mort te fă 'n ocol afară;
„Că eu o sĕ îmi pornesc,
„C'un glas mare muieresc,
„Multă țeară s'aduna,
„De pe tine te-o vedea,
„Veste Ana v'auzí,
„Cumcă Iancul îmi murí,

„Și de tine s'o lăsa,
„Grija ta n'a mai avea."
Iancul cum o auzia,
Mânile la brêu punea,
Prin ocol mi se purta,
Se purta, se văera.
Când fu soarele 'n deșeară
Se lăsă el mort afară,
Maică-sa că se punea,
Un glas mare-mi slobozia,
Multă țeară se strîngea
Și pe Iancul mi-l vedea;
Vestea iute se lăția,
Că Iancul mort îmi era.
Dacă bine însera,
Mumă-sa că mi-l lua,
În chilie mi-l băga,
Se punea și-l îmbrăca,
Îl încinge sus fetesce,
Îl învĕlia nevestesce
Nevestică îl făcea
Și la Ana-l trimetea.
Dacă la Ana-ajungea,
Se punea și-așa striga:
„Ano, Ano,
„Soro Ano,
„Ean deschide tu ușița,
„Ca sĕ-ți vină vecinița,
„C'a bătut-o bărbățelul,
„Doar l-a bate bănățelul,
„Tot cu ferul plugului,
„Tot din lungul trupului".
Ana, dacă-o auzia,

C'o vecină-o potrivia,
Iute ea că se scula
Și ușa îi descuia,
În casă că o lăsa,
Apoi ei că îi zicea:
„Ilencuțo, dragă soră,
„Rĕi-s bărbații, te-omoară.
„Nici lumină n'am făcut,
„Sĕ te vĕd cum te-a bătut".
— „Ba lumină sĕ nu faci,
„Că bărbatu-i plin de draci,
„Zarea ei o va vedea
„Și după ea s'a lua.
„Aicia că ar veni
„Și pe mine-ar năvăli,
„Și m'ar scoate dela tine,
„De m'ar bate și mai bine;
„Ci mai bine m'aș culca
„Cu tine alăturea,
„Că eu-s, soro, somnoroasă
„Și eu-s tare friguroasă,
„Și sînt frântă eu de oasă".
Ana, dacă auzia,
Se punea, îi așternea
Și-amêndoi ei se culca.
Ana deloc adormia,
Că nici-o grije n'avea,
Dar Iancu nu adormia,
Că mare grije avea.
Dacă vedea că durmia,
Se punea o săruta,
Mâna 'n sin că îi băga,
Pe picior că o călca;

Când zorile sĕ vĕrsa,
Iancu atunci îi zicea:
„Ano, Ano,
„Soro Ano,
„Ean deșteaptă-te tu bine,
„De vezi cine-i lângă tine,
„Cu cine te-ai rĕmășat
„E culcat cu tine 'n pat.
Mai odată-o săruta,
Mâna 'n sin că îi băga,
Pe picior că o călca,
Ciudă mare îi făcea.
Ana din pat îmi săria,
Cu palmele se lovia
Și din graiu așa zicea:
„Iancule
„Și dragule,
„Sĕ nu te lauzi prin sat,
„C'ai durmit cu Ana 'n pat,
„Păn' azi nime n'a putut,
„Rĕmașul io l-am perdut,
„Nu mai 'mbrac rochița mea,
„Căci acum sânt io a ta".
Iancu eară se scula
Și acasă el pleca,
Și din gură-așa zicea:
„Rĕmâi, Ano, sănătoasă,
„Ca o floare prea frumoasă,
„Când o bate vântu 'n dos,
„Umple lumea de miros,
„Când o bate vêntu 'n față,
„Umple lumea de dulceață".

— „Mergi, Iancule, sănĕtos
„Ca un trandafir frumos,
„Sĕ vii eară tu la mine,
„Ca sĕ mĕ cunun cu tine !“
Așa Iancu
Sibiiancu
S'a 'nsurat
Și a luat
Pe Ana
Belgradana,
Isteața pământului,
Frumoasa Belgradului.

—

Și fiți voi cu voe bună,
Dela mine c'o minciună,
Minciună lăutărească
De o poveste bătrânească.

Ioneasa cârcimăreasa

Sub poale de codru verde,
Care prin văi mi se perde,
Fuge-un voinic călăresce
În goană cine-l gonesce?
Iaga-l mare cu Tătarii
Și Neaga cu Ienicerii,
Pentru cine îl goniau?
Pentru cine-l urmăriau?
Pentru-o fată de Tătar,
Care-i la voinic pe cal. —
Voinicul așa striga:
„Murgule nu te lăsa,
„Că ne-ajunge potera,
„Și-i poteră necurată,
„Tare-i rea și blăstămată,
„Dela Pașa e mînată;
„Dar ce-i, murgule, cu tine,
„De-mi poticnesci tu sub mine,

„Au ți-s grele potcoavele
„Au ți-s grele scările,
„Au ți-e greu pocladul tĕu,
„Au ți-e greu trupșorul meu?“
— „Nu mi-s grele potcoavele,
„Nici mi-s grele scările,
„Nici mi-e greu pocladul meu,
„Ci mi-e greu năravul tĕu.
„Și nu-mi place nici cât mie,
„Unde-ți place tare ție,
„La Ioneasă
„Cârcĭmăreasă,
„Că-i fată de jupâneasă
„Cu ochii de mândră-aleasă,
„Golitoarea butților,
„Sĕcătoarea pungilor,
„Dragostea voinicilor.
„Tu în birt o sĕ te bagi
„Și pe mine-o sĕ mĕ lași
„Pe-o proptă a gardului
„De povestea satului,
„De flămând
„Potcoave-mi mânc,
„În loc de zob
„Zăbale-mi rod,
„În loc de-apă
„Bale-mi beau“.
Nici vorba nu și-o sfîrșia,
La Ioneasă ajungea,
Bună ziua că îi da
Și din gură-așa zicea:
„Ei Ioneasă,
„Cârcĭmăreasă,

„Ai grajd bun
„De-un cal nebun?
— „Am grajd bun
„De mulți cai buni".
— „Dar ai vin bun,
„De-un voinic bun?"
— „Am vin bun
„De voinici buni,
„Dară vinul s'a scumpit,
„Prețul lui tare-a sărit,
„Picătura-i
„Potora,
„Dar sălicu-i
„Florintu,
„Toată olba
„Doi florinți".
Voinicul se pricepea,
C'avea 'n birt pe cineva,
Și din gură-așa-i zicea:
„Ei, Ioneasă
„Cârcîmăreasă,
„Adă-mi vin cu vedrița
„Ți-oiu plăti cum voiu putea".
Ioneasă-așa zicea:
— „Ei, voinice, voinicele,
„Sĕ ai trup de floricele,
„Iubi-s'ar doica cu ele,
„Multe vedre eu ți-oiu da,
„Dar în birt nu te băga,
„C'am un Turc și-i mort de beat,
„Șede în birtu-mi culcat,
„Cu cotele 'ntins pe masă,
„Cu mâni albe 'n berberi grase,
„Hangeru-i înfipt în masă;

„Și Turcul s'a pomení
„Și pe tine te-a zări,
„Și s'a punc, te-a tăia,
„Făr' de tine-oi rĕmânea
„De-mi va rupe inima".
Voinicul, cum auzia,
Tare se mai mânia
Și din gură-așa striga:
„Ei, Ioneasă
„Cârcîmăreasă,
„Adă-mi vadra tu de vin,
„Pănă la Turc eu sĕ-ți vin,
„Sĕ beau sĕ mĕ zămoresc
„De Turcului sĕ îndrăsnesc,
„Că sciu taina Turcului,
„Că doară io-s popa lui!"
Ioneasă se cam trecea
Voinicul mi se rĕstia,
O vadră de vin scotea,
Voinicu 'n mâni o lua
Și la gură o ducea,
Nici un pic nu rĕsufla,
Pănă vinul tot îl bea.
De pe murg se cobora,
Săbioara îmi trăgea
Și în birt mi se băga,
Afla Turcul adormit,
Adormit și zămosit,
Cu coatele 'ntinse pe masă,
Cu mâni albe 'n berberi grase,
La Turc mi se slobozia,
Cu o mână îl boldia
De Turcul se pomenia,
Ochii abia-i deschidea,

Voinicul 'napoi se da,
Cu sabia în Turc da,
Capul Turcului tăia,
Trupul i se răsturna,
Limba 'n gură tot vorbia.
Ioneasă, dacă vedea,
Așa din gură grăia:
„Ei, voinice, voinicele,
„Să ai trup de floricele,
„Iubi-s'ar doica cu ele,
„Mai bine că l-ai tăiat,
„De trei zile-a tot mâncat,
„De trei nopți e mort de beat,
„Atâta s'a veselit
„Și nimic nu mi-a plătit".
Voinicul mi se 'ntorcea,
Mâna la brâu își punea,
Buzduganul își trăgea
Și-unde 'n Ioneasă-mi da,
O mână că îi frângea,
Ear Ioneasă jos cădea;
Și voinicul se punea,
Tot birtul că îmi scobea,
Multă blagă el strîngea,
În desagi că mi-o băga
Și la gură mi-i lega
Sus pe cal îi arunca.
Pleca apoi șuierând,
Cu murgușul buiestrând,
Pe mândruța-și sărutând
Și cu banii sdrâncănind.

Mărza

Bate vêntul și-i rĕcoare,
Din ce bate d'aea 'nfloare,
Zace Mărza la 'nchisoare.
Bate vêntul românită,
Zace Mărza în temniță,
Cu fere reci la picioare,
Cu pranghe la mânișoare,
Cu cătuși la 'nghițitoare.
Toate Mărza-ar suferí,
Numai nu poate-auzí
Șuieratul șerpilor
Și chicotul broascelor.
La temniță cin' venia?
Venia maica lui Mărza,
Pe fereastră se uita
Și pe Mărza mi-l vedea,
Țapĕn 'napoi că trăcnia,
Dar Mărza dac'o vedea,
Din gură așa-i striga:

„Maică, măiculița mea,
„Proastă ești, vicleană ești,
„Sau pe mine mĕ probesci,
„Că la mine nu mai vii,
„Par'c'aș fi lup
„Ca sĕ te 'mbuc,
„Și n'aș fi eu Mărza-al tĕu;
„Că mie, maică, mi-i greu,
„Sau nu mĕ vezi cum sunt eu?
„Barba-mi bate brânele
„Și chica călcâñele,
„Ferele rĕu mĕ mai strîng,
„Toată ziua eu îmi plâng,
„Că nu mĕ pot odihní
„Și nu mĕ pot ogoí
„De șuierul șerpilor,
„De chicotul broascelor!
„Auzi maică, auzi dragă,
„Că mi-i dor de lumea largă,
„La domni mari tu sĕ te duci,
„Pentru mine sĕ te rogi,
„Sau pe mine mĕ sloboadă,
„Sau pe mine sĕ mĕ peardă,
„Că mie mi s'a urît,
„Temnița tot stăpânind".
Mumă-sa, când auzea,
La domni mari ea se ducea,
Din departe 'ngenunchea,
Din aproape se ruga:
„Auziți, voi domnilor,
„Domnilor, stăpânilor,
„Pe Mărza sĕ-l sloboziți
„Sau pe el sĕ mi-l perdeți,

„Că lui i s'a do urît,
„Temnița tot stăpânind".
Domnii, dacă auzeau,
Așa ei că îi grăiau:
„Du-te-acasă, grij' n'avea,
„Că Mărza-acuși va scăpa,
„Că nu-i Mărza de perzare,
„Ci-i Mărza de însurare,
„Tocmai mâne'n prânzul mare,
„Că nevastă i-am gătat,
„O nevastă 'n patru muchi,
„Și vr'o doi nănășei,
„Și vr'o doi deverei,
„Și vr'o doi nuntășei".
Mumă-sa, când auzea,
Tare ea se bucura,
Și rîzênd că se ntorcea
Și la Mărza se ducea,
Dacă Mărza o vedea,
Începea de lăcrima
Și din gură-așa striga:
„Maică, măiculița mea,
„Proastă ești, vicleană ești,
„Sau pe mine mĕ probesci,
„Că te-ai dus, maică, plângênd,
„Și vii, maică, tu rîzênd".
— „Ba, maica nu te probesce,
„Că maica bine-ți voesce,
„Numai domnii așa-au zis,
„Că tu nu-i mai ședea 'nchis.
„Că tu nu ești de perzare,
„Ci tu ești de însurare.
„Tocmai mâne 'n prânzul mare.

„Că ei ție ți-au gătat
„O nevastă 'n patru muchi,
„Și vr'o doi nănășei,
„Și vr'o doi deverei,
„Și vr'o doi nuntășei".
Mărza, dacă auzea,
Din gură așa zicea:
„Cea nevesteauă a mea,
„S'o fi bătut Precesta,
„Că aceea va fi țapa,
„Ear cei doi nuntășei,
„Aia-s doi călugărei,
„Dar cei doi deverei,
„Aia-s doi geleței,
„Și cei doi nuntășei,
„Aia-s doi cătănei.
„Numai, maică, mergi, ba fugi,
„Tu acasă să te duci,
„Grajdul bine să-l descui,
„Drum murgușului să-i dai,
„Eară frâul să i-l iai
„Și mie tu să mi-l dai".
Mumă-sa acas' pleca,
Grajdul că îl descuia
Și frâul că îl lua
Și la Mărza îl ducea.
Mărza atunci se punea,
Frâul în mână-l lua,
Odată îl scutura,
Murgul de-acas' auzea,
Și din urechi el ciulea,*)

*) În dialectul bănățenesc se exprimă: șĭulea, adecă asculta. Când cineva voesce să audă bine un lucru și își îndreaptă auzul într'acolo se zice: șĭulesce.

Mai odată-l scutura,
Fuga murgul că îmi da,
Tot fugia, cât îmi fugea,
Abea temnița afla.
De trei-ori o ocolea,
Abea ușa că-mi găsea,
Cu copita se punea,
Toată ușa mi-o spărgea
Și la Mărza se băga,
Dacă Mărza îl vedea,
Tocma 'n frunte-l săruta,
Frâul în cap îi punea
Și din gură-așa-i zicea:
„Murgule, murgușul meu,
„Trăească-te Dumnezeu,
„Genunchie tu puținel
„Sĕ-mi ridic eu ferele,
„Doar pe tine m'oiu suí
„Și de-aicia vom porní!"
Și murgușul genunchea,
Sus pe el se arunca
Și afară îmi ieșea.
Unde Doamne se ducea?
În gură de ogășel,
La cel mic de covăcel,
Dac'acolo ajungea,
Așa el că îmi striga:
„Ieși afară, covăcel,
„De-mi taie tu aste fere!"
Covaciu ferele-i tăia
Și de-aicea îmi pleca,
La domni mari că se ducea,
Domnilor așa striga:

„Rĕmâneți cu sănĕtate,
„Că de mine n'aveți parte,
„Că la mână eu v'am fost,
„Vrednici de mine n'ați fost".
Domnii, când îmi auzeau,
Cu frică mi se sculau
Și din gură-așa ziceau:
„Du-te, Mărzo, sănătos,
„Ca un voinicel frumos,
„Că la mână tu ni-ai fost,
„Vrednici de tine n'am fost!"

Iovan bolnavul

Vai, năbărît mi-a nimerit,
În oraș în Țărigrad,
Un negru de Arap
Cu solzi negri după cap,
Buzele-s ca clisele
În dinți ca lopețile,
Măsele ca râșnițele
În unghii ca secerile ;
Și-așa poruncă a dat :
— „Toată casa, vaca grasă
Și-un cuptor de pâne-aleasă,
De culcare-o fată mare,
De sculare-o văduvă". —
Care cu el se culca
Pe lume nu mai umbla.
Tot orașu orândea
Iaca rêndu c'ajungea
La Iovan cel bolnav,
De să-i dee pe soru-sa
Pe soru-sa Ilencușa.

Dacă soru-sa-auzea
Începea de îmi plângea;
Tună 'n casă suspinând
Ese-afară tot plângênd.
Și Iovan dac'o vedea
Din gură așa-i zicea:
„Auzi soro Ilencușo,
„Dar ce rênd îi ăsta rênd,
„Tuni în casă suspinând
„Eși afară tot plângênd;
„O ție ți s'o urît
„Căpătâne priminind
„Cu la cap, cu la picioare,
„Cu la albe brățișoare?"
— „Ba mie nu mi s'a urît
„Căpătâne priminind
„Cu la cap, cu la picioare,
„Cu la albe brățișoare,
„Ci la noi că a venit
„La cinstitu împĕrat
„Un negru de Arap
„Cu solzi negri după cap,
„Buzele-s ca clisele
„În dinți ca lopețile,
„Măsele ca râșnițele
„În unghii ca secerile,
„Și-așa poruncă a dat:
„Toată casa, vaca grasă
„Și-un cuptor de pâne-aleasă,
„De culcare-o fată mare
„De sculare-o vĕduvă;
„Care cu el sĕ culca
„Pe lume nu mai umbla;

„Rêndul la min'o venit
„Ca sĕ-i fiu de împlinit,
„Și mĕ mir ce-o sĕ mĕ fac,
„Că de când te-ai bolnăvit
„Toți viteji s'or măldărit!“
Iovan dacă auzea
Tare mi se supĕra
Și din gură-așa zicea:
— „Soro, soro Ilencușo,
„Dacă îi rêndu așa
„Apoi strânge-ți propozile
„Și îmi leagă rănele
„Că eu bine-o sĕ mĕ duc
„La cinstitu împerat
„Și la negru de Arap
„De sĕ-i dau pe soru-mea
„Ca sĕ se culce cu ea!“
Soru-sa mi se punea
Propozile astrêngea
Și rănele că-i lega.
Dacă rănele-i lega
El din gură-așa zicea:
„Auzi soro Ilencușo,
„Tună'n grajd nemăturat
„Scoate murg neînvĕțat
„Ne'nvĕțat, nețĕsĕlat,
„Că m'o fi mie pĕcat
„Sĕ rĕmână neînvĕțat“.
Soru-sa că se punea
În grajd că mi se băga
Și murgușu mi-l scotea
La Iovan că mi-l ducea.
Iovan din pat se scula

Și la murg că se ducea
O palmă murgului da,
Sus pe el că se suia,
Cătră soru-sa zicea :
„Ia, adu-mi tu armele
„Să le iau săracele,
„Descinge-ți brăcirile,
„Buzduganu să mi-l legi
„Și păn' la mine să-l tragi".
Soru-sa mi se punea,
Armele lui i le da
Pr'îngă el le încingea,
Și în sobă se băga
Ș'acolo se descingea,
Brăcirile le lua,
Buzduganul îl lega
După ea îl trăgea
Și la Iovan îl ducea ;
Ear Iovan mereu trăgea
Păn' în mână-l apuca
Odată îl răsucea ;
Piten calului îmi da
Din avlie îmi eșa
La 'mpăratu se ducea
Și din gură-așa striga :
„Ei, cinstite, împărate,
„Scoate-tu Arapu teu
„De să-i dau pe soru-mea
„Ca să se culce cu ea !"
Impăratu auzea,
Pe fereastră se uita,
Când pe Iovan îl vedea,
Zău se cam înspăimânta

Și din gură-așă striga:
— „Ei, Iovane, Borlovane,
„Du-mi-te la casa ta
„Trimite pe soru-ta,
„C'afară dac'oi eși
„C'o palmă te-oi pălmuí
„Și mai rĕu te-i bolnăví!"
Iar Iovan când auzea
Tare se mai mânia
Și napoi că mi se da
Buzduganu rĕsucea
Ș'unde 'n curți Doamne îmi da,
Curțile le sfărîma.
Arapu-afară eșia
Fugă mare că îmi da,
Iovan după el curea
Și din gură-așa-i striga:
„Stăi, Arape Dumniata,
„De sĕ-ți dau pe soru-mea!"
Arap napoi nu se uita,
Că scia că nu-i așa.
Arap fuge,
Iovan cure,
La-o strâmtoare-l ajungea
Săbioara îmi trăgea,
Unde 'n Arap, Doamne, da
În douĕ mi-l despica,
Săbioară se frângea
În lături o lăpăda.
Apoi acasă pleca
Cu murgușul buestrând
Și din gură tot gemând.
Dac'acasă ajungea

Soru-sa 'n brațĕ-l sprijonea
Frumușel că-l săruta,
Că de Arap mi-o scăpa.
Iovan în pat se culca
Nici prea mult nu îmi trăea
În scurtă vreme murea . . . . .

Pentru sĕ se pomenească
La boeri ca Dumniavoastră
De povestea vitejască !

Moartea voinicului

Sub tufă de gârnicioară
Trage-un voinicel sĕ moară,
În șapte locuri rănit,
Dela tabără venit
Și în șapte îi pușcat
Șede voinicul culcat.
Cine 'n pază îl păza?
— Vr'o doi trei vulturei
Și vr'o doi trei șoimei,
Cari așa lui îi grăia:
„Mori, voinice, o te scoală,
„O ne dă și noauĕ boală,
„Că noauĕ ni s'o urît
„De-atât amar de păzît!“
Dar voinicu-așa zicea:
— „Auziți voi vulturilor
„Ș'auziți voi șoimilor,
„Voi în aripi vĕ pliosniți
„Și în sus voi sĕ sburați
„Cu norii vĕ mestecați,

„Și voi bine să vĕ duceți
„Ear la rîul cel de roauă
„Apă vie să-mi aduceți,
„Apă vie 'n ciocurele
„Dar de moarte 'n gherișoare,
„Și voi ranele-mi spălați
„Dacă ranele-or albí
„Să sciți bine că-oi trăí,
„Dacă ranele-or negrí
„Să sciți bine că-oi murí!
„Ear dacă eu voi murí,
„Voi pe mine mă mâncați
„Mâna dreaptă să-mi lăsați
„Cu degețelul cel mic,
„Pre degețelul cel mic
„Este un inel de-argint,
„Mâna 'n ciocuri să luați
„Și voi bine să mi-o duceți
„În oraș în Paraipan
„C'acolo am o sorioară,
„La joia marilor
„În vinerea pascilor,
„Lângă oraș veți ședea
„Ș'acolo veți rĕmânea
„Pănă pascile-or vení,
„Dacă pascile-or vení
„Horă mare va eșí
„Și soru-mea va vení,
„Când hora s'o încheea
„Sora 'nainte-a juca,
„Voi preste joc veți sbura,
„Mâna 'n joc o veți lăsa,
„Sora mea o va vedea,

„Inelușul va cunoasce,
„De loc mâna va lua
„Și acasă va pleca
„Și pomană îmi va face
„Pre mine m'o pomení,
„Că eu mort pe lume-oi fi".
Vulturii dac' auzeau
În aripi se pliosneau,
Cu norii se mestecau,
La rîuri de roauă se duceau
Apă vie aduceau,
Apă vie 'n ciocurele
Dar de moarte 'n gherișoare,
Și napoi că îmi veneau,
Ranele i le spălau
Dar ranele nu albeau
Ci ranele îmi negreau.
Puțină vreme trecea
Și voinicelul murea.
Atunci vulturi se puneau
Și pre voinicel mâncau
Numa lui că îi lăsau
Mânușița cea direaptă
Cu degețelul cel mic;
Pre degețelul cel mic
Este un inel de-argint.
Mâna 'n cioc că a luau
Și în sus cu ea sburau
Cu norii se mestecau,
Unde, Doamne, se duceau
În oraș în Paraipan
La joia marilor
În vinerea pascilor.

Lângă oraș îmi ședeau
Până pascile veneau,
Dacă pascile veneau
Horă mare îmi eșa,
Preste horă îmi sbura
Dacă soru-sa venea
Ea nainte că juca,
Vulturii dacă vedeau
Mâna 'n joc o slobozeau
Și napoi că se 'ntorceau ;
Soru-sa dacă vedea,
Inelușul cunoscea,
La mână se slobozea,
Mânușița că lua
Fug' acasă se ducea
Și părinții astrângea,
Mare pomană făcea
Pr' al ei frate-l pomenea !

Novăcescii

Prin oraș prin Țarigrad
Propoartă-se,
Umblă-se,
Trei ficiorași de l ă t â n i,
De lătâni de cei bătrâni.
Toată ziua îmi umblau,
Tot orașul ocoliau.
Dacă seara însera,
Unde, Doamne, îmi trăgea?
La Agnița
Cârcimărița. —
Ei în birt că se băgau,
După masă îmi treceau,
Pe scaune s'așezau,
Trei părești îmi cuprindeau,
Cu pumnii în masă dau,
Vin d'al bun că îmi cereau:

„Adă vin cu vedrița!“
Și Agnița cârcîmărița
Se ducea în al podrum*)
Și le scotea vin d'al bun.
Toată noaptea ei îmi beau,
Veselie își făceau,
Dacă ziuă se facea,
Nouĕ buți ei îmi golia,
Și Agnița se punea,
Bine banii ea cerea,
Un voinic o palmă-i da
Și din gură-așa strigă:
„Ei, Agnița dumniata,
„Adă vinul cu vadra,
„Grije de bani nu avea“.
Agniț' afară-mi ieșia
Și ea bine se fura,
La 'mpĕratul se ducea
Și din gură-așa zicea:
„Ei, cinstite împĕrate!
„Sĕ trăești cu sănătate!
„Tăbĕrît-au,
„Nimerit-au
„Trei ficiorași de lătâni,
„De lătâni de cei bĕtrâni,
„Toată noaptea au beut
„Vin d'al bun și de demult,
„Nouĕ buți ei mi-au golit
„Și nimic nu mi-au plătit“.
Împĕratul se punea,
Și pe ea o întreba:

*) Pivniță, celar.

„Ce voinici sunt aceştia?“
„—Unul bate 'n căruntețe
„Cu trei noduri pe mustețe,
„Unu 'ncheagă
„Barbă neagră,
„Unu 'nfiră mustăcioară,
„Alb, frumos ca o fecioară.
„Ei trei au prins trei păreți,
„De frică nici să nu-i vezi“.
Împĕratul auzea
Și din gură-așa zicea:
„Ei, Agnița dumniata,
„Dute-mi-ți la casa ta
„Și le dă vin marmaziu
„Cules toamna mai târziu,
„Mestecat și cu rachiu,
„Că-al de bate 'n căruntețe,
„Cu trei noduri pe mustețe,
„E bĕtrânul de Novac,
„Mult aș da eu pe-al seu veac;
„Cel-ce 'ncheagă
„Barbă neagră
„E nepotul lui Ioviță;
„Cel-ce 'nfiră mustăcioară
„Și-i frumos ca o fecioară
„E ficiorul lui Gruiță.
„Până tu vin lor li-i da,
„Eu poteră-oi rĕdica
„Și pe ei îi voiu lega,
„Banii tu ți-i capĕta“.
Agnița acas' pleca,
Dac' acasă ajungea,

Le da tot vin marmaziu,
Cules toamna mai târziu,
Mestecat și cu rachiu.
Tot îmi beau, atâta beau,
Până bine se 'mbătau
Și pe scaune se trântiau
Și deloc că adormiau.
Împăratul se punea,
Mulți Turci că îmi ridica,
Tot birtul îl ocolia,
Dar nime nu cuteza
În lăuntru-a se băga,
Pe Novăcesci de-ai lega.
Se vorbia, tot se vorbia,
Până unul se afla,
Un Turculeț
Cam îndrăsneț;
El în birt că se băga
Și pe Gruia îl lega,
Gruia-odată se 'ntindea
Și din gură îmi căsca,
Toate streanguri se rupea
Și pe Turc că îl lovia,
Mort la pământ jos cădea.
Gruia că se pomenia,
Prelângă el se uita
Și din gură-așa zicea:
„Cât de greu am adormit,
„Păiangeni m'au ocolit!"
Pe fereastră se uita,
Mulțimea de Turci vedea
Și nimic el nu zicea,

Săbioară își trăgea,
Afară el îmi ieșia,
Între Turci se slobozia,
Pe toți Turci-i diumica,
Pe toti Turci îi tăia.
În birt apoi se 'ntorcea
Și din gura-așa striga:
„Ei, tu taică, taic' Novace,
„Și tu vere al meu frate,
„Sculați-vĕ sĕ vedeți,
„Că zeu voi decând durmiți
„Eu mult grâu am secerat
„Și greu lucru am lucrat,
„Acum sĕ-l trăerăm,
„Lucrul nostru să-l gătăm".
Novac mi se pomenia,
Pe fereastră se uita
Și pe Turci morți îi vedea,
Pe Gruia îl săruta
Și afară îmi ieșia,
Pe Turci ei îi purecau,
Multă blagă astrîngeau,
În desagi că mi-o băgau
P'ângă ei o încingeau.
Pe Agnița o chiemau
Și așa ei îi grăiau:
„Ei, Agniță
„Cârșmărița,
„Vină sĕ ne socotim,
„Banii ție sĕ-ți plătim".
Agniţa deloc venia,
Novac sabia trăgea

Și capul ei îi tăia,
Așa ei că îi platia.
Sus pe cai se aruncau,
Cătră casă ei plecau,
Plecau cu toți tot cântând
Și cu banii sdrăncănind.

Gruia lui Novac

Pe țermuri la Dunăre
Vede-mi-se o luntre.
În luntre cine se cară?
Cară-mi-se, Doamne, cară
Gruița lui Novac
Cu sluga lui Liliac.
Cine luntrea 'mi-o mâna?
— Liliac, sluga lui Gruia,
Că Gruia e mort de beat
Și șede 'n luntre culcat.
Asta Turcii că vedeau,
După luntre se luau,
Ca să prindă pe Gruia.
Vênt mare că abura,
Pĕrul Gruii tălășa,
Fugiau Turcii de pocnia;
Dar sluga așa striga:
„Turcilor bolânzilor,
„Ce fugiți voi de pocniți,
„La min' de ce nu veniți,

„Eu pe Gruia sĕ vi-l dau,
„Sĕ vi-l dau bine legat,
„Că el este mort de beat“.
Turcii cum îl auziau,
La luntre se sloboziau
Şi pe Gruia se puneau,
Bine, Doamne, îl legau,
Cu mâni albe îndĕrĕt
Şi cu coate 'ntoarse 'n piept.
Unde, Doamne, îl duceau?
La cea peatră muşchiată,
Unde bate gârla 'n peatră
Multă ţeară-i adunată,
Ca pe Gruia sĕ îl vadă.
Unde, Doamne, îl lega?
La ţapa lui Corbea
Tot cu dosul cătră mare
Şi cu faţa cătră soare. —
Când marea că tălăşa,
Dosul Gruii muceza,
Când soarele că pripea,
Faţa Gruii înegrea . . . .
Crepa Gruia şi pocnea!
Nici prea mult nu îmi robea,
Nouĕ ani şi nouĕ zile
Şi 'ncă-atâtea sĕptĕmâne. . . . .
La Gruia ce-mi tot venea?
Tot venia şi ear venea,
Vr'o doi trei vulturei
Şi vr'o doi trei şoimei,
Şi vr'o doi trei corbi negri,
Şi se 'ntorc
Şi se învorc,

Și-mi grăesc
Și-mi ciormănesc
Și de Gruia turvinesc :
Fața albă ca sĕ-i strice
Și carnea sĕ i-o mănânce,
Și din chica lui
Sĕ facă cuib puilor,
Ear din oasele lui
Sĕ pună scări puilor. —
Dar Gruia înțelegea,
Și din gură-așa striga :
„Ei, voi, doi trei vulturi
„Și voi doi trei șoimei,
„Și voi doi trei corbi negri !
„Ce vĕ 'ntoarceți
„Și vĕ 'nvoarceți,
„Și-mi grăiți
„Și-mi ciormoniți —
„Și de mine turviniți,
„Fața albă sĕ-mi stricați
„Și carnea sĕ mi-o mâncați ?
„Pe mine de mi-ți mânca,
„Tot nu vĕ viți sătura,
„Mai bine mĕ lăsați viu,
„Ca o carte sĕ vĕ scriu,
„O cărticică din vênt
„Cu rĕvaș de pe pământ,
„La Novac sĕ o duceți
„Și lui Novac sĕ o dați,
„Că dacă Novac o veni,
„Bine pe voi va hrăni
„Cu carne de arămbașe
„Și cu sânge de Turc-pașe,

„Pe o miie veți ședea
„Și din două veți mânca".
Vulturii cum auziau,
Jos la Gruia se lăsau —
Și Gruia mi se punea,
Scria cărticea din vênt
Cu rêvaș de pe pământ,
Și în ciocuri li-o punea.
Vulturii în sus sburau,
Cu norii se mestecau.
Unde, Doamne, se duceau?
La cei munți, unde-i cerdac
Chiar al lui moșu Novac.
Pe cerdac ei se lăsau
Și 'ncepeau de croncăniau.
Novac chiar la prânz era,
Fereastra îmi deschidea
Și din gură-așa grăia:
„Oare de ce-mi croncănesc,
„Sau vr'o veste îmi vestesc?
„Decând p'aici stăpânesc —
„Astă veste n'a venit,
„Poate că Gruia-o perit!"
Arcul din cuiu își lua
Și afară că ieșia
Și pe vulturi îi vedea,
Arcul bine-l încorda,
Pe vulturi a-i săgeta.
Vulturii cum îl vedeau,
Cărticica slobozíau
Novac în mână-o prindea
Și, Doamne, când o cetia
Lacrimile îl trecea

Și din gură-așa zicea :
— „O, Gruio, ești plin de draci,
„Că tot de aceste-mi faci !“
În cămară se băga,
Dĕsagi de galbini umplea,
P'ângă el îi încingea, —
Călugăr el se făcea,
Sus pe cal se arunca,
După Gruia îmi pleca.
Tot umbla cât îmi umbla,
Păn' de Gruia că îm da,
De pe cal se coboria,
La Gruia se slobozia
Și o palmă îi trăgea, —
Apoi la vizir mergea,
Și din gură-așa-i zicea :
— „Ei vizir, mare vizir,
„Ce ții mâna pe hanghir,
„Vinde-mi mie robulețu',
„Ca să-ți dau eu pe el prețu',
„De trei-ori cu gălbiniori,
„Gălbiniori de cei bătuți ;
„Și-odată cu bani mĕrunți“.
Vizirul când auzia,
Din gură așa-i zicea :
— „Călugăre, coabe rea,
„Du-te de-aici nu 'ntreba,
„Că nu-i robul de vênzare,
„Ci e robul de 'nsurare
„Chiar mâne în prânzul mare,
„Că nevastă i-am căutat,
„O nevastă 'n patru muchi,
„Și vr'o doi nunășei,

„Și vr'o doi deverei,
„Și vr'o zece ficiorași
„Și un acovel de vin,
„Zece oche de rachie,
„Să-i fie de veselie!"
Dar Novac așa-i striga:
— „Vinde-mi, ce-ți zic, robulețu',
„Că-ți voiu da eu pe el prețu',
„Ca să lucre, să muncească,
„Pânea să-și agonisească".
Dar viziru-i repetí:
— „Du-te d'ací, nu m'ameți,
„Că nu-i robu de muncit,
„Tare robul a slăbit,
„Că-i demult decând robește,
„De nouă ani și nouă zile
„Și atâtea săptămâne".
Novac earăși îi zicea:
— „Haida robul să-l probăm,
„Sapă în mână să-i dăm".
Și viziru-atunci pornea.
O sapă că el lua,
La Gruia că se ducea,
Mâna stângă-i deslega
Sapa 'n mână că îi da.
Și unde Gruia că da,
În pământ ea se băga.
Și mai tare că-l lega,
Dar Novac așa-i striga:
„Ei vizir, mare vizir,
„Ce ții mâna pe hanghir,
„Vezi că-i robul încă tare,
„Numai bun el de lucrare,
„Vinde-mi dară robulețu,

„Că ți-oiu da eu pe el prețu“.
Dar vizirul îmi striga:
„Călugăre, coabe rea,
„Du-te, nu mĕ mănia,
„Că nu-i robul de vênzare,
„Ci e robul de perzare,
„Chiar mâne în prânzul mare“.
. . . . . .
Și Novac dacă-auzia,
Tare se mai mănia,
Păn' la cal se repezia,
Puținel mi se gândia,
Apoi dĕsagii lua,
La gură îi deslega,
Bani printre Turci rĕsfira.
Și săracii Turci de domni,
Pe bani, cum sunt ei lacomi,
Se puneau, la bani strîngeau.
Novac sabia trăgea,
La Gruia se repezia,
Toate sforile-i tăia,
Dar și Gruia că rupea,
Sabia 'n mână i-o da
Și din gură așa-i zicea:
„Bate, Gruio, marginile,
„C'oiu sĕ bat mijloacele,
„Ce mie îmi va scăpa,
„Ție, Gruio, sĕ nu-ți scape,
„Că tu mie nu îmi scapi“.
Și în Turci se sloboziau
Și pe toți îi prăpădiau,
Cât se coace-o turtă 'n foc,
Toți Turcii fură polog;

Și 'ncepeau a-i pureca,
Mai multă blagă strîngea.
La vizirul se ducea
Și din gură-așa-i striga:
„Ei, vizir, mare vizir,
„Ce ții mâna pe hanghir,
„Robul n'ai vrut să mi-l vinzi,
„Ci ați vrut să-l omorîți,
„Câne de legea turcească,
„Nu-s coabe călugărească,
„Ci-s bătrânul de Novac,
„Domn român și pe-al tău veac!"
Apoi sabia-și trâgea
Și pe vizir îl lovea,
De carne îl curățea
Și foc mare că făcea,
Oasele 'n foc le punea,
Cenușe se prefăcea,
Și la vênt că îl scotea,
În vênt că îl spulbera;
Apoi cu Gruia pleca
Cătră Dunărea bătrână,
Cătră țeara cea română.
Pe Gruia îl cam mustra,
Să nu mai facă d'astea.
Dac'-acasă ajungeau,
Începeau, se veseleau,
Lui Dumnezeu mulțumeau,
Că li-a ajutat
Și că au scăpat!

Novac și Dârvij

Colea jos și mai din jos
La cea rară de șușară,
La cea mică de ciupară,
Nu știu Doamne ce s'aude?
Că țîpă și chiotește
Și cu dinții tot scrîșnește
Și de chiotele lui
Pică frunza codrului.
Cine, Doamne, îmi țîpa?
— Țîpă-mi gol de Dârvij,
Tot țîpă și chiotește
Și cu dinții tot scrîșnește
Și din gură-așa vorbește:
„Dar crĕp, Doamne, și pocnesc
„Cu Novac sĕ mĕ'ntâlnesc,
„Puterea sĕ-mi ispitesc,
„Zilele sĕ-mi odihnesc".
Nime 'n lume nu-l aude

Făr' bătrênul de Novac
Din frumosul seu cerdac,
El din gură-așa zicea:
„Ei tu, Gruio, puiul neichii,
„Ean tu bine să te duci
„Colo 'n vale 'n codru verde
„Nu știu bine ce s'aude,
„Că țîpă și chiotește
„Și cu dinții tot scrîșnește
„Și de chiotele lui
„Pică frunza codrului".
Gruia cum îmi auzea
Sus pe cal se arunca
Și prin codru îmi pleca,
Nici prea mult nu îmi umbla
Dar cu cine se'ntâlnia?
— Cu gol negru de Dârvij,
Golu-i Doamne'n pelea goală
Pele neagră ca de smoală
Pelea neagră îmi plesnește
Sângele îmi podidește,
Sabia 'nțêmplată'n șold,
Armele-s pe după bold,
Tot vorbia ș'o tot mâna:
„Dar crêp Domne, și pocnesc,
„Cu Novac să mê 'ntâlnesc,
„Puterea sê-mi ispitesc,
„Zilele sê-mi odihnesc".
Când Gruia că mi-l vedea
Gând de moarte îl prindea
Și napoi că se'ntorcea
La Novac că se ducea
Și așa din grai grăia:

„Auzi taică, dragă taică
„Când pe mine m'ai făcut
„Mai bin' capu să-mi fi rupt
„Decât eu să fiu văzut
„Pe gol negru de Dârvij,
„Că-i gol taică 'n pelea goală,
„Pele neagră ca de smoală,
„Pelea neagră îi plesnește
„Sângele îi podidește,
„Și-așa din gură vorbește:
„Dar crĕp Doamne și pocnesc
„Cu Novac să mĕ 'ntâlnesc,
„Puterea să-mi ispitesc,
„Zilele să-mi odihnesc".
Când Novac îmi auzea
În chilie se băga,
Lăpăda țoale domnești
Și'mbrăca călugărești.
Călugăre se făcea,
Sus pe cal se arunca
Și prin codru îmi pleca,
Tot mergea cât îmi mergea
La șușară ajungea
Cu Dârvij se întâlnea.
Când Dârvij că mi-l ochea
Bună ziua că mi da
Și din gură așa striga:
„Morții tăi, măi gugă neagră
„Să știi că te-omor, nu-i șagă,
„Că de-acas' când am plecat
„Așa tare am jurat:
„Cine-o veni naintea mea
„La toți capul jos li-o sta!"

Dar Novac așa-i zicea:
— „Că eu nu sunt gugă neagră,
„Ci sunt mic de covăcel
„D'ales ferul din oțel".
Și Dârvij când auzea
Așa bine că-i părea
Și din gură — așa zicea:
„Măi tu mic de covăcel,
„D'ales ferul din oțel,
„Ean na tu sabia mea,
„Multă blag' am dat pe ea,
„Vezi bun' o fi de ceva".
Novac sabia lua
De nicovală mi-o da
De doi stânjeni se lungea
De trei palme se lățea,
Odată o fluștura
Și din gură — așa zicea:
„Măi gol negru de Dârvij,
„Ean să nu te mai căești
„Cât pe lume mai trăești
„Câți bani pe sabie-ai dat,
„Ci tu bine te căește
„Pe-a cui mână se găsește,
„Că nu-s mic de covăcel
„D'ales ferul din oțel,
„Ci-s bătrânul da Novac,
„Ean te uită ce-o să-ți fac!"
Sabia de cic lua
Și 'n două-o 'ndupleca,
Ș'unde 'n Dârvij că îmi da
Pe două locuri îl tăia
În trei dărabe-l făcea.

Dârvij rĕu îmi mai căuta
Și din gură-așa zicea!
„Că nimic nu m'a strica!“
Dar Novac îi respundea:
— „De nimic nu ți-a strica,
„Ean clintește-te oțîră!“
Când Dârvij mi se clintea
În trei dărabe pica ....
Pleca Novac șuerând
Cu murguțul boestrând ....
Ceva 'n minte-ș aducea
Și din gură-așa zicea:
„Uite, bată-l precesta,
„Dar ca bine l-am tăiat
„Și 'n inimă n'am căutat,
„Că ce inimă-o avut
„Patruzeci de veri am avut
„Pre toți el mi i-a perdut“.
Înapoi că se 'ntorcea
Și pe loc îl despica
Inima'n două-i tăia,
Din inimă ce eșa?
O năpârcă îmi sărea,
După Novac sĕ lua.
Novac fugea,
Năpârca curea,
Unde Novac tăbărea
Pe spate îmi cădea,
Sabia lângă picior punea,
Când năpârca-l ajungea
Dintr'odată-l înghița;
Sabia 'n lături trăgea
Și năpârca-o despica.

Din năpârcă ce ieșa?
Trei bârdăuni îmi sărea,
După Novac se lua,
Tot fugea cât îmi fugea
La un plug se abătea,
Grapa dela plug lua,
Bârdăunii omora.
La cerdac că se ducea
Cu Gruia se întâlnia
Mare gostie făcea!

Novac și Zîna

Sub ceri roșu rĕsărit
Este-un mĕr mare 'nflorit
Cu vêrful până la ceri
Cu poalele jos pe mări.
Cine 'n mĕr că îmi ședea?
Ședea Zînă Măgdălină
Într'un pat mare 'ncheeat
Cu stulpezii toți de fag
Și cu scânduri tot de brad.
Lucru mare ce lucra?
Cu'n fir de-aur îngrădea,
Îngrădea și tot gândea:
Cum s'ar putea mărita!

. . . . . .

De-odată, mări, veni
Ceva 'n gând și ea grăi:
„Mere, mere, frate mere,
„Ean rĕdică-ți poalele,
„Laturi cu vêrfurile
„Sĕ-mi vĕd eu marginile;

„Că știi frate, au nu știi,
„Că de-când tu ai crescut
„Margini nu m'am mai vĕzut;
„Că dacă m'oi mânia,
„Frumușel eu te-oi săpa
„Și pe tin' te-oi rĕsturna".
Dară mĕru-i rĕspundea:
„— Mareo, mareo, soro mare,
„Ce te ții tu așa mare
„Și vorbești așa de tare?
„Că nu este voia ta
„Și nu este voia mea,
„Ci e voia altuia;
„Că dacă Dumnezeu vrea,
„Toate valuri ți-or sĕca
„Și mică vei rĕmânea.
„De m'o prinde mila ta!"
Marea dacă auzea
Tare se mai mânea,
Tulboroasă îmi venea
Pe la mĕr se abătea
Frumușel că îl săpa
Și bine îl resturna.
Frumos marea îmi ieșa
Patul pe apă pleca
Zîna 'ncepea a țîpa
Și cu glas mare striga:
„Care 'n lume s'o afla
„De din apă sĕ mĕ scoată
„Lui i-oi da viața'mi toată!"
Nime'n lume nu s'afla
Fără Mîrcea, mic cioban,
Mic cioban, de nouĕ ani,

Cu clăbăț de țap în cap.
Zîna cum îl mai vedea
Cu glas tare îi zicea :
„Vino Mîrceo, vino dragă,
„De din apă tu mĕ scoate,
„De mĕ scoate dela moarte !“
Mîrcea cum îmi auzea
Fuga înapoi că-mi da
Și 'napoi nu se uita
Că el tare se temea.
Zîna dacă îl vedea
Și mai tare îmi striga,
Mircea mai tare fugea.
Atunci Zîna îmi țîpa
Și din gur'așa striga :
„Cine 'n lume s'o afla,
„Din apă ca sĕ mĕ scoată
„Nevasta alui voi fi
„Dac' acela va voí.“
Nime 'n lume n'auzea
Făr' bătrânul de Novac
Din munți cu stejari și fag.
El glasul că-l auzea.
Sulița 'n mână lua
Săbioara'ș apuca
Învăluită,
Trâmbuită,
Foarte bine pregătită.
În teacă că mi-o băga
Și prin codru îmi pleca.
Nici prea mult nu îmi umbla
La mare se cobora.

Zîna dacă îl vedea
Așa din gură-i zicea:
„Vino, taica, vino dragă,
„De din apă tu mĕ scoate
„De mĕ scoate dela moarte.
„Că ți-oi fi soție
„Pănă voi fi vie!“
Novac dacă îmi vedea
Săbioara îmi trăgea
De genunche că îi da
De trei stânjĕni se lungea
De trei coți că se lăța
Și pe mare mi-o lăsa
În loc de punte-o făcea
Tocma 'n pat o rĕzima.
Pe sabie-apoi pleca,
Păn' de pat s'apropia,
Sulița mi-o întindea,
De ea Zînă se prindea,
Num' odat' se opintea
Tocma 'n țermuri o svârlea.
Dacă Zîna îmi scăpa
Așa rĕu că îmi căuta,
Și Novac așa-i zicea:
„Ei tu Zînă, mândră Zînă,
„Dar ce cauți așa de rĕu,
„Gândești c'o sĕ te iau eu?
„Eu nu te iau nevestea
Ci te iau eu nororea
„După feciorul meu Gruia,
„Că-i mult 'nalt și subțirel
„Par' că-i tras printr'un inel.“

Când Zîna îmi auzea
Tare se mai bucura,
De-odată se scutura
Pĕru 'n cap îi gălbinea
Ca de aur se făcea ;
Apoi cu Novac pleca
Sus la munte se suia,
La cerdac că ajungea
Mare nuntă rĕdica....
Unde, Doamne, îmi pleca?
Pe ei doi de-ai cununa,
În oraș în Țerigrad.
Dac' acolo ajungea
Zîna așa îmi zicea :
„Ei tu taică, taic' Novace,
„Noi mai bine sĕ nu mergem
„În oraș, în Țerigad,
„C'acolo-i un negru-arap
„Cu solzi negri după cap,
„Buzele-s ca clisele,
„În dinți ca lopețile,
„Măsĕle ca rășnițele,
„În unghii ca săcerile ;
„Dac' arapu m'o vedea
„Pe voi pe toți v'o tăia
„Numai eu oi rĕmânea
„De m'o rupe inima.
„Că s'a mai luat odată
„După mine sĕ mĕ prindă
„Și eu bine am scăpat
„În cel mĕr mare rotat
„Și de-atunci nu m'a aflat".
Dacă Novac auzea
Cătră Gruia-așa zicea :

„Ei tu Gruio, puiul neichii,
„Ia-mi tu albă rochioară
„Și te fă o govioară;
„Sub cea albă rochioară
„Ia luce de săbioară,
„De să-ți fie soțioară;
„Când arapu ne zărește
„El lângă tine s'oprește
„Puțînel tu îl jîgnește
„Cure-o neica de-l trântește".
Gruia când îmi auzea
Chiar așa el îmi făcea,
Lua albă rochioară,
Sub cea albă rochioară
Lua luce săbioară,
De să-i fie soțioară,
Și se făcù govioară.
În oraș ei se băgau
Și-odată îmi urezau,
Arapùl la prânz era
Și din gură-așa striga:
„Dar ce viteji îs ăștea?
„De nuntă au rădicat,
„Când eu poruncă am dat
„Nuntă să nu se mai facă,
„Până fete-or bătrâní
„Cosiți albe-or împletí
„De șele s'or gârboví
„Că dor pe Zîna-oi găsí!"
Mai odată-mi urezau
Arapu-afară ieșea,
Dar și dacă îl vedeau
Toții fuga că îmi dau

Numai Gruia rĕmânea
Că-e albă govia!
Arapu când îl vedea
Gândea că Zîna era,
De Gruia s'apropia
Și'ncepea de-al picĭcura,
Dar Gruia nu suferea,
Că nu-i albă govia,
Ci mi-e Gruia lui Novac,
Care mi-e puiuț de drac.
El napoi că mi se da
Mâna 'n rochie băga
Săbioara își trăgea
Odată o fluștura,
Puținel pe Arap jîgnea,
Curea Novac și-l trântea
Și capul că îi tăia,
În sabie îl lua
Și la Zîna îl ducea.
Când Zîna capul vedea
Tare se mai bucura
La bisĕrică mergea
Cu Gruia se cununa.
'Napoi că se 'ntorceau
La cerdacul lui Novac,
Mare nuntă că făceau
Și 'ncepeau de se gostau.

*

Sărea jocul tot jucând
Cu lăutarii toți zîcênd . . . . .
Pentru sĕ se pomenească
La boeri ca dumniavoastră,
De povestea Novăcească!

Turcul și Novăcescii

Pusu-s'a de s'a vorbit
Împĕrat s'a sfătuit
Cu'n turcuț micuț isteț
Turculeț cu pĕrul creț.
Și cu cal gălbinior
Pe-un picior, pincinior:
Sĕ prindă pe Novăcesci
Pe voinicii românesci.
Turcu' se prindea
Planu îi spunea,
Mâna cu 'mpĕratul da,
Legătuință făcea.
Nici prea mult nu îmi ședea
Sus pe cal se arunca
Și la codru se ducea
Și la munte se suia,
Și 'ncepea de-mi chiotea
De tot tare îmi țîpa,

Și de chiotele lui
Pică frunza codrului.
Tot țîpa și chiotea
Nime 'n lume n'auzea
Făr bătrânul de Novac,
Din frumosul său cerdac.
El din gură-așa zicea:
„Ei tu Gruio, puiul neichii,
„Ean tu bine îmi pornește
„Colo 'n vale 'n codru verde
„Ca să vezi că cine țîpă
„Liniștea noastră o strîcă.
„Dac' o fi vr'un rătăcit
„Bine să-ți fie venit,
„Calea bună îi arată
„Înapoi să vini îndată;
„Dacă o fi vr'un bolând
„Să-i da-i drumu 'n bolânzie;
„Dacă o fi el vr'un flămând
„Să-l aduci să-l săturăm,
„Ori dacă o fi vr'un gol
„Să-l aduci să-l îmbrăcăm.
„Ear dac' o fi vr'un viteaz
„Caută, poartă-te cam treaz,
„Tu cu el să te lovești
„La min' să nu te gândești".
Gruia cum îmi auzea
Fuga la grajd că îmi da,
Scotea murgu țesălat,
Țesălat și înșelat
Numai bun de 'ncălecat.
Sus pe murg se arunca
Și prin codru îmi pleca,

Nici prea mult nu îmi umbla
Cu Turcu se întâlnia
Și din gură-așa zicea:
„Turcule, bolândule,
„Bată-te legea turcească,
„Dar ce țîpi și chiotești?
„Liniștea noastr' o răpești,
„Vin' cu mine la rĕsboi,
„Sĕ ne lovim amêndoi!"
Dar Turcu-i ca cânele
— Scurte-i Domnul zilele —
Nimica nu îmi vorbia,
De Gruia s'apropia,
Mâna la brâu îș punea,
Buzduganul îș trăgea,
Odată îl resucea,
Ochii Gruii îi fura,
Și unde Doamne, că îmi da,
Dela vale de buric,
Unde-i moartea de voinic;
Țapăn Gruia poticnea,
Curea Turcu și-l lega,
Și mi-l lega prîngă cal
Prîngă cal ca p'un ogar.
Și'ncepea dea țipa
Tot țîpa și chiotea,
Nime'n lume n'auzea
Făr' bătrênul de Novac
Din frumosul sĕu cerdac.
El în gând așa-ș gândea:
— Ear a 'nceput a țipa,
Un fecior eu am avut
Poate că o fi perdut.

Apoi din gură striga:
„Ei Iovo, nepotul meu,
„Ascultă ce îți zic eu,
„Ean tu bine să te duci
„Colo 'n vale 'n codru verde
„Ca să vezi că cine țîpă
„Liniștea noastră o strică,
„Că pe Gruia l-am trimis
„Și Gruia n'a mai venit,
„Poate că o fi perit."
Ear Iova când auzea
Așa de rău că-i părea,
Fără voe că pleca;
Tot mergea, cât îmi mergea
Păn' cu Turcu' se'ntâlnea
Bună calea că îi da
Și așa îi cuvînta:
„Bată-mi-te Dumnezeu,
„Cum ai prins pe vĕru'meu,
„Și ca bine l-ai legat
„Ca p'un mare blăstămat;
„Vin' încoacea la rĕsboi,
„Să ne lovim amêndoi!"
Dar Turcu-i ca cânele
— Scurte-i Domnul zilele —
Nimica nu îmi vorbea,
De Iova s'apropia,
Mâna la brâu îș punea,
Buzduganul îș trăgea,
Odată îl resucea,
Ochii Iovii îi fura,
Și unde 'n Iova, Doamne da,

Dela vale de buric,
Unde-i moartea de voinic;
Țapăn Iova poticnea,
Curea Turcu și-l lega;
Dinapoi că mi-i lua,
Dinapoi,
Ca pe doi boi.
Turcu earăș se punea
Și mai tare îmi țipa.
Nime'n lume n'auzea
Făr' bătrânul de Novac
Din frumosul său cerdac.
El din gură-așa zicea:
„Dar ce-o mai fi și asta,
„Doi feciori eu am avut,
„Pr'amêndoi eu i-am perdut
„Sîngur numai am rămas;
„Ca să mă lupt cu năcaz,
„Singurel cu capul meu,
„Fie ce-o da Dumnezeu!"
Sabia 'n mână-ș lua
Buzdugan la brâu punea
Și prin codru îmi pleca
Nici prea mult nu îmi umbla
Păn' cu Turcu se 'ntâlnea.
„Bună calea, Turcule,
„Turcule, viteazule,
„Bată-te legea turcească,
„Dar ce bine i-ai legat
„Dinapoi că i-ai luat,
„Dinapoi,
„Ca pe doi boi,

„Vin' încoacea la rĕsboi
„Sĕ ne lovim ș'amêndoi".
Dar Turcul dacă-l vedea
Zeu și lui frică-i era,
Nimica nu îmi zicea
De Novac s'apropia,
Buzduganul îl trăgea
Ș'unde 'n Novac că îmi da,
Novac 'n mână-l sprijonea.
Din mână Novac se punea
Buzduganul resucea
Și unde 'n Turc, Doamne, da,
Turcu 'n pumni îl sprijonea.
Turcul mi se cam temea
Buzduganul îl lua
'Napoi în Novac îmi da,
Novac în dinți îl sprijonea.
Dacă Turcul îmi vedea
Tare se mai spăria;
Făcea Turcul, cum făcea,
Ochii lui Novac fura
Ș'unde 'n Novac că îmi da
Tocma 'n capul peptului
Unde-i păs voinicului.
Novac jos că îmi cădea
Și din gură-așa striga:
„Stăi, Turcule, nu mai da,
„Că-s bătrân nu pot răbda".
Venia Turcul și-l lega
Dinapoi că mi-i lua
Dinapoi,
Ca pe trei boi.

La 'mpĕratu se 'ntorcea
Nici prea mult nu îmi umbla,
Dar cu cine se 'ntâlnea?
Cu Bădița codrilor,
Stăpânul moșiilor,
Drăgălașul fetelor,
Ibovnic nevestelor
Și spaima voinicilor.
„Bună calea, Turcule,
„Turcule, yiteazule,
„Bată-te legea turcească,
„Dar ce bine i-ai legat,
„Dinapoi că i-ai luat
„Dinapoi,
„Ca pe trei boi,
„Vin încoacea la resboi,
„Sĕ ne lovim ș'amêndoi!"
La rĕsboi că se prindeau
Cu sulițele 'ncepeau,
Sulițele se frângeau,
În lături le lăpădau.
Buzduganele trăgeau
Și 'ncepeau de se loveau.
Turcul când îmi lovea,
Făcea el cum știa,
Ochii Badii îi fura,
Săbioara îș tragea
Peste foale îl lovea
Mățișoare îi vĕrsa.
Novac atunci îi striga:
„Bată mi-te Dumnezeu,
„Ca-i tăiat pe frate tĕu".

Ear Turcul dac' auzea,
Capul în pământ punea,
Și aminte 'ș aducea,
Că-un frate cândva avea,
Când încă creștin era;
Dar de când el s'a turcit,
Frate so l-a părăsit.
El din gură-așa striga:
„Ei, tu taică, taic' Novace,
„Putea-l-ai tu să-l învii,
„Eu pe voi, voi slobozí,
„Voi da drumul la toți trii!"
Novac deloc se prindea
Și pe el îl deslega,
La Bădița se ducea
Un bât de sânger tăia,
La mață se slobozea
Și 'ncepea de le strângea
Cam cu pae, cu gunoae,
Le băga cu tot în foale.
Cu'n ac d'argint le cosea,
Peste foale îl lovea,
De pelea se vindeca.
Prin urechii îi sufla
Și pe Badea înviia,
Sărea Badea cât colea
Și la ochi că se freca
Și din gură-așa zicea:
„Uite, cum am adormit!"
„—Fire-ai, neică, adormit
„Până-i lumea și pământul,
„Dar Novac te-a pomenit!"
Apoi Turcul se punea

Pe toți trei îi slobozea,
Frați toți cinci ei se făceau
Și'napoi că se'ntorceau.
La cerdac dac'ajungeau,
Începeau de se gostau.
Când îmi fu despre beție,
Despre d'alba veselie,
Ei toți mi se lăudau
Care de ce's mai viteji.
Se lăuda Turcu că știe
Sĕ'nșele cu viclenie;
Bădița se lăuda
Că-i vênător num'așa;
Iovță mi se lăuda
Că știe bine-a lupta.
Gruia jos nu se lăsa,
Ci și el mi se lăuda
Că știe bine-a tăia.
Novac și el se lăuda
Că știe bine-a striga
De rĕsuna văile,
Se cutremur petrile,
Se spăimântă fearăle,
Și se-omoară oamenii.
Dacă Turcul auzea
Către Novac îm zicea:
„Ean strigă dară odată
„Sĕ vĕd ori de mor îndată."
Dar Novac așa-i zicea:
„— Ba eu, zeu nu oiu striga.
„Că de pe scaun ți-i da,
„Mort la pământ vei cădea."
Turcul se cam vrĕstuia,

Ear Novac se cam temea
Și așa lui îi zicea:
„Las' să meargă ăști afară,
„C'alor vieață nu-i povară."
Ei afară că-mi ieșau
Novac și Turc' remâneau.
„Bagă samă c'oi striga,
„Și tu mort îi rămânea!"
Turcul din nou îl ruga,
Și Novac se opintea
Și începea a striga,
Turcul de pe scaun sărea,
Cu capul în grindă-ș da
Mort la pământ jos cadea.
Și când cei trei s'au întors,
Pe Turc mort l-au aflat jos
Și pe Novac mânios,
C'a strigat și-a omorît
Pe fratele lor cel turcit.
Apoi toți mi l-au jělit
C'a fost voinic ș'a perit!

. . . . . .

Nu vě stricați voia bună,
Pentru mica mea minciună,
Minciună lăutărească
De-o 'ntâmplare novăcească!

Novac vinde pe Gruia

Colea sus și mai din sus
La cei munți de sterideal
La cerdacul lui Novac,
Mândră masă este întinsă
Cu postav verde cuprinsă,
Multă țară este strînsă.
Toți beau și se veselesc
Pe Dumnezeu pomenesc,
Numai Gruia îmi ședea
Nici nu bea, nici nu mânca,
Că îmi era mânios,
Mânios cu fața 'n jos,
Ș'așa de rău îmi căuta
Că Novac îl întreba:
„Ei, tu Gruio, puiul neichii,
„Pentru ce ești mânios,
„Și îmi ședzi cu fața 'n jos?"
Eară Gruia rĕspundea:

BIBLIOTECA JUDEȚEANA
REȘIȚA
Str. 7 Noiembrie nr. 50

„— Cum n'oi fi eu mânios,
„Și n'oi ședea cu fața în jos?
„Când multă țară bagi în earnă
„Și nu-s bani de cheltueală.“
Novac dacă auzea,
Tare se mai mânia,
La Gruia se slobozea,
Și o palmă îi trăgea,
Frumușel că îl lega,
Dinapoi că îl lua
Și 'n loc de rob îl ducea;
Unde, Doamne, îmi pornea?
În oraș, în Țărigrad.
Dacă 'n oraș ajungea,
În târg, Doamne, îl scotea
Să-l vindă ca rob voia.
Toți robii că se vindeau
Care cu cât preț aveau,
Numai Gruia rămânea,
Că nime nu cuteza
Pe Gruia de-al cumpăra.
Înapoi se întorceau
Și acasă îmi plecau,
Dar pe cale se'ntâlneau
Cu-o Bulă 'mpărătească
Doamnă din țara turcească,
Cum pe Gruia îl vedea
Frumos cum el îmi era,
Către Novac îmi zicea:
„Bună calea, moșule,
„Moșule, bătrânule,
„O ți-i robu de vinzare,
„Mie mi-i de cumpărare.“

Novac așa-i rĕspundea:
„Zeu mi-i robu de vinzare,
„Cine mie îmi va da,
„Bani câți oi putea lua,
„Nouĕ pungi de bani
„Nouĕ și cu nouĕ,
„De trei ori mai nouĕ,
„Treizeci fără trei,
„Robul las în grijă sa".
Bula când îmi auzea
Cătră Novac îmi grăea:
„Banii vino sĕ ți-i dau,
„Robul haida sĕ ți-l iau."
Novac după ea pleca,
La ea acas' ajungea,
În cămară se băga,
Așa Bula îmi grăia:
„Așterne-ți moșule chepeneagul
„Sĕ-ți dau banii cu șineagul."
Novac chepeneag așternea,
Îi da banii cu lopata,
Și nu îi mai numĕra;
Bani, câți putea lua,
Și acasă îmi pleca,
Cât mergea se întrista
Și cu ochii lăcrăma
Că la Gruia se gândea.
Bula pe Gruia-l lua,
Și pe el îl deslega,
În chilie îl băga,
După masă îl punea,
Și'ncepea de-al îmbia,
Dară Gruia îmi tăcea

Și tare rĕu că-mi căuta.
Bula așa îi zicea:
„Bea voinice, te gostăște
„Și mi te mai veselește
„Nu-mi căuta așa de rĕu
„Că bine îți voesc eu,
„Că nu te-am luat robuleț
„Ci te-am luat călăreț,
„Că vizirul mi-o murit
„Și-a rĕmas cal de călărit,
„Arme bune la oblânc,
„Bani destui de zdrâncănit".
Gruia când îmi auzea
Fața îi se veselea
În picioare se scula
Și din gură-așa zicea:
„Nici n'oi bea,
„Nici n'oi mânca,
„Pănă calul n'oi vedea!"
Dar Bula când auzea,
Măreața că îmi era,
Odată din pălmi pleznea,
Două slugi că îmi veneau,
Lor poruncă că le da
Calul din grajd îl scoteau;
La Gruia îl aduceau;
Când Gruia calul vedea,
La înima îl strâcnea,
Frâul în cap îi punea,
Binișor îl înșela,
Sus pe el se arunca,
Niște palme că îi da,

Până firea îi afla,
Către Bula-așa striga:
„Auzi, Bulă dumniata,
„Dacă e lucrul așa,
„Adă bani de zdrâncănit,
„Sĕ-i pun lângă șauă
„Că mie mi s'o urît
„De când n'am mai călărit,
„Și hai prin oraș cu mine,
„Ca sĕ mĕ probești tu bine,
„Sĕ mĕ vezi cum m'o ședea,
„Fi-oi eu frumos sau ba".
Bula deloc se punea,
Desagi de galbini umplea
Și la șaua îi punea.
Porțile se descunea
Bula 'nainte mergea,
Eară Gruia după ea.
Bula mărcața era,
Căci calul când îmi pășea,
Banii tare zdrâncănea,
Turcii la ea sĕ uitau
Și tare se mai mirau.
Dară Gruia ce făcea?
Pinteni calului îi da,
Fuga mare că îmi da,
Din oraș afar' ieșa,
Înapoi ear se 'ntorcea
Și la Bula îmi venea.
Mai facea ce îmi făcea,
Mai odată fuga da,
Piața o încungiura,
Napoi ear se întorcea;

Mâna cu Bula îmi da
Sănătate îș lua,
Fuga mare că îmi da,
Din oraș afar ieșa,
Și 'napoi nu se 'ntorcea ;
Eară Turcii se rîdeau,
Joc de Bula îș băteau.
Dacă Bula îmi vedea,
Că Gruia nu mai venea,
Ea bine se nădăea,
La 'mpĕratu se ducea,
De 'mpĕratu se ruga,
Oaste el îmi rĕdica,
După Gruia se lua.
Tot cureau, cât îmi cureau,
Pe Gruia îl ajungeau,
Gruia napoi se 'ntorcea,
Săbioara îș tragea,
Mulți Turci el că îmi tăia.
Eară fugă că îmi da,
Tot mergea, cât îmi mergea
Pe Novac îl ajungea ;
Dară Novac ce făcea ?
Ședea jos, cu fața 'n jos,
Tot plângênd și suspinând
Și de Gruia turvinind.
„Ei tu taică, taic' Novace,
„Ean deșteaptă-te tu bine,
„Să vezi cine-i lângă tine".
Când Novac se rĕdica
Și pe Gruia îl vedea
Călări pe căl cum era,
Calu 'n frunte-l săruta,

Dar Gruia așa zicea:
„Ia-ți bine sabia ta,
„Și rămâni în urma mea,
„Că tu bine să gostești,
„Pe cuscrii să-i omenești,
„Că cu ei m'am însurat
„În oraș în Țărigrad".
Novac sabia lua
Și din gură-așa zicea:
„Du-te tu, taichii, acasă,
„Lasă taica să-i gostască!"
Gruia-acasă se ducea
Novac în urma-i rămânea
Și cum Turcii îmi venea
Printre ei se sloboza
Și pe toți îi prăpădea,
Cât se coace-o turtă 'n foc
Toți Turcii fură polog!
Către casă se ducea
Mare gostie făcea . . . .
Ca și noi acuma.

Gruia lui Novac și Zîna

Plecat-a, Doamne, plecat
Sĕvai bătrânul Novac
Cu Gruița desmerdat
În oraș în Țĕrigrad.
Tot mergeau cât îmi mergeau
Într'un codru apucau.
Lui Novac îi se ura
Și din gură-așa striga :
„Cântă Gruio-un cânticel
„Sĕ trecem codru cu el.“
Gruia atunci rĕspundea :
„— Ba eu, taică, n'oi cânta,
„Că dacă eu 'oi cânta,
„Toți munții s'or legăna,
„Lemnele s'or scutura,
„Multă frunză va pica ;
„Și știi taică, sau nu știi,
„Că de-atunci nu-i așa mult,

„C'o nevastă am avut,
„Pe nume cum o chema
„Sĕvai Zîna Magdalina,
„Și pe ea eu am lăsat,
„Ear ea tare s'a jurat,
„Pe mine când m'o afla,
„Deloc mĕ va săgeta."
Novac dacă auzea
Cătră Gruia-așa zicea:
„Cântă, Gruio, nu te teme,
„Că ce gode, Grui' o fi
„Toate eu le-oi sprijoní!"
Gruia tot se cam trecea
Și Novac sĕ cam vrêsnea,
Gruia 'ncepe a cânta,
Munții că se legănau
Lemnele se scuturau,
Multă frunză îmi pica;
Zina-adormită era
Și cum frunza îmi pica
Toată umbra se strica,
Soarele că o ardea,
Și ea zĕu se pomenea.
Când bine se pomenea,
Glasul Gruii auzea,
Și de loc îl cunoștea.
După Gruia îmi curea
Unde Doamne-l ajungea
Binișor îl săgeta,
Gruia mort jos îmi cădea.

. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .

Novac nainte mergea,
Tot mergea și asculta,
Dar Gruia nu mai cânta,
Și din gură-așa striga:
„Cântă, Gruio, nu te teme,
„Că ce gode, Grui'o fi
„Toate eu le-oi sprijoní!“
Dar Gruia nu îmi respunde
Că nu mai are de unde.
Novac napoi se'ntorcea,
Și din gură-așa zicea:
„Scoală, Gruio, nu te face!“
Dară Gruia tot îmi tace.
Apoi la el se uita
Și din gură cuvênta:
„Uite, bată'l mumăsa,
„Zisei Gruia că se face
„Dară Gruia-i mort, și pace!“
În toate părțile sĕ uita
Pe nime nu îmi vedea.
Bine socoată-ș făcea
Mâna 'n buzunar băga
Și din el că îmi scotea
Un mic de amnărel
Și o arsă ieșculiță,
Odată îm scăpăra,
Pojar codrului că-i da
De trei părți
Cu lemne verzi,
Și de-oparte
Cu uscate;
Foc mare mi se făcea,
Zîna sus că îmi sbura

Și Novac că se punea,
Arcul bine îndrepta
Pe Zînă o săgeta,
O aripă îi frângea,
Zîna jos că îmi cădea
Curea Novac ș'o prindea,
Și de mână o lua,
Și la Gruia o ducea,
Și din gură-așa striga:
„Ei, tu Zînă, mândră Zînă,
„Mândră fie mumă-ta,
„Tu pe Gruia să-'l învii,
„Că dacă nu li-i 'nvia
„De carne te-oi curăța
„Și în foc te-oi arunca."
Zîna așa îi zicea:
„— Eu pe Grui-aș învia,
„Dar tu pe min' mi-i tăia!"
Novac ear așa-i striga:
„Învie pe Grui' al meu,
„Că nu te-oi mai tăia eu!"
Zîna earăș răspundea:
„— Atunci pe Gruia-oi învia,
„Dacă tu te vei jura,
„Că pe min' nu mi-i tăia."
Novac deloc se punea
Și tare mi se jura
Pe cuțit și pe băltac,
Și pe dulce săbioară,
C'aia-i moarte mai ușoară.
Dacă Novac se jura
Zîna așa îi zicea:
„Taie-mi degețelul mic

„Cu inelușul de-argint.“
Novac degețelul tăia,
Eară Zîna se punea
O cârpă o întindea,
La Gruia că se ducea,
Pe urechii îi sufla,
Sărea Gruia cât colea,
Pe la ochii se freca
Și din gură-așa striga:
„Uită, bată-l mumăsa,
„Ca mai greu am adormit,
„Cântecul nu mi-am sfîrșit“.
Dar Novac așa-i striga:
„Fire-ai neichii adormit
„Pănă-i lumea și pământ,
„Că Zîna te-a săgetat
„Și tu mort jos ai picat“.
Apoi pe Zîna-o prindea,
Și de mână o lua,
Și la Gruia o ducea,
Și din gură-așa zicea:
„Fă, Gruio, ce ție-ți place,
„Că eu nimic nu-i pot face,
„Că eu tare m'am jurat
„Pe cuțit și pe băltac
„Si pe luce săbioară,
„C'aia-i moarte mai ușoară;
„Tu, Gruio, nu te-ai jurat
„Ție nu ț'o fi păcat!“
Gruia cum îmi auzea,
La Zîna se slobozea,
Și de mână o prindea,
Săbioara îmi trăgea,

De carne o curățea,
Și în foc o arunca,
Frumușel că o ardea,
În cenușă-o prefăcea
Și în vênt o spulberă . . . .

Pentru sĕ se pomenească
La boeri ca Dumniavoastră
De povestea novăcească !

Gruia lui Novac și șerpele

Strigă, Doamne, cine-mi strigă?
Împĕratul, tare-mi strigă,
Peste lume, peste țară,
Peste vitejii lui eară:
„Care 'n lume s'o găsí
„Drumul de a-mi slobozí,
„Drumul Țĕrigradului,
„La poarta Ineului,
„Aceluia că i-oi da
„Jumătate
„Din cetate,
„Și din sate
„A treia parte,
„Și 'n scaun l-oi așeza
„Cu mine alăturea!“
Nime 'n lume nu s' afla,
Fără Gruia lui Novac
La 'mpĕratu se ducea
Și din gură-așa-i zicea:

„Ei, cinstite împĕrate,
„Sĕ trăeşti cu sănătate,
„Ce ai poruncit
„Eu oi implini
„Drum oi slobozí,
„Drumul Ţĕrigradului,
„La poarta Ineului".
Împĕratul mi-l primea,
Şi frumos îl ospĕta
Trei zile şi trei nopţi,
Pănă el mi se gosta,
Bine calul îi hrănia,
Îi da zob cu merniţa
Şi vinul cu vedriţa.
Trei zile se împlinea
Şi afară îmi ieşa,
La grajd dacă se ducea,
Bine grajdu-l descuia,
Şi murguţul îl scotea,
Sus pe el se arunca,
Puţinel că îl boldea,
Trei viscole îmi făcea,
Nouĕ hotare hotăra,
Abia drumul îndrepta.
Şi unde, Doamne, îmi ieşa?
La drumul Ţĕrigradului,
La poarta Ineului,
Ş'apoi pe drum îmi pleca,
Tot mergea căt îmi mergea,
Pân' la poartă ajungea.
Dar, Doamne, ce îmi vedea?
Şerpe mare 'ncolăcit
Numai cu capu ivit,

Cât un plast mare chitit.
Când pe șerpe mi-l vedea
Gând de moarte îl prindea
Și din gură-așa zicea:
„Sĕracă lume de fier,
„Unde venii eu sĕ pier,
„Fie ce-a da Dumnezeu,
„Plini-voi cu capul meu!“
Pe lângă șerpe trecea,
Mare ropot îmi făcea,
Dar șerpele nu-l sîmțea,
Că adormit el era.
Gruia nu putea răbda,
Păn' ce șerpe s'o scula,
Ci de el s' apropia,
Săbioara îș trăgea,
Și în șerpe că îmi da,
Dar de fel nu-l vătăma,
Numai trei solzi îi rupea,
Sabia 'n două se frângea,
Șerpele că se clintea,
Dar ochii nu-i deschidea.
Gruia earăș se punea,
Mâna la brâu sufulca,
Galbăn buzdugan trăgea,
Odată mi-l rĕsucea
Ș' unde pe șerpe-l lovea,
Între gene, 'ntre sprîncene,
Numai bine sĕ-l mângăe,
Șerpele se pomenea,
Numai bine se lungea
Ochii lui îș deschidea
Și pe Gruia mi-l vedea

După Gruia se lua.
Șerpe cure
Gruia fuge,
Șerpe cure pedestrește,
Gruia fuge călărește.
Tot fugea cât îmi fugea
Trei zile și trei nopți,
Și trei albe dimineți,
Până calu-i tăbăra,
Ș'atunci calu-așa-i striga:
„Stai, Gruio, nu mai fugí
„Că picioarele-mi slăbiră,
„Limba 'n gură s'a uscat
„De nebeut și nemâncat.“
Dar Gruia așa-i zicea:
„Hai, mai hai, nu te lăsa,
„Murgul meu, cât îi putea,
„De mĕ scoate
„Dela moarte,
„Că dacă noi 'om scăpa,
„Ț'oi da zob cu merniță,
„Și vinul cu vedrița.
Când murgul îmi auzea,
Ear la fire îș venea
Și mai tare îmi fugea,
La un rît mare-ajungea,
Și prin rît că se băga.
Gruia 'n minte-ș aducea,
C'avea 'n buzunar ceva,
Și'ncepea de îmi scotea:
Un mic de amnărel
Și o mică cremeneoară
Și o arsă ieșculiță,

Odată îmi scăpăra,
Pojar rîtului că-i da,
Și foc mare se făcea,
Și cum șerpele curea,
D'odată 'n foc se oprea,
Ochii negri îi sărea,
Ș'atunci din gură striga:
„Stai, Gruio, nu mai fugí
„Ci te'ntoarce înapoi,
„De pe mine mĕ omori,
„Că ț'o fi, Gruio, pĕcat,
„Orb în lume m'ai lăsat;
„Că și eu voinic am fost,
„Dară într'o zi de post
„Maica mea m'a blăstămat,
„Șerpe mare sĕ mĕ fac,
„Ș'atunci blăstămu-o 'nceta,
„O sută voinici d'oi mânca,
„Nouĕzeci și nouĕ am mâncat
„Tot voinici frumoși la stat,
„Și pe tin' sĕ te fi putut,
„Ear voinic m'aș fi făcut."
Gruia când îmi auzea,
Înapoi se întorcea,
Paloșul sĕu îl trăgea
Capul șerpelui tăia,
Și pe sfoară îl punea,
Pringă el îl încingea,
La'mpĕratul îl ducea
Ca sĕ vadă
Și sĕ creadă,
Drumul ținii-a slobozit
Și că șerpele-a perit.

Împĕratul se punea,
În scaun mi-l așeza
Cu el alăturea
Și pe loc îi da :
Jumătate
Din cetate,
Și din sate
A treia parte.

Gruia ca ș'un împĕrat
A ajuns de-a fi bogat!

De îndreptat

La pag. 17, după șirul al 3-lea:

„Au zile scurte a tale,

să se adaogă:

„De-mi umbrești tu umbrele,
„Și-mi trântești rogoarele,
„Și îmi calci livezile;
„Vino 'ncoace la războiu,
„Să ne lovim amândoi!“

La pag. 22, șirul 26, în loc de „Și 'n fântână,“ cetește „Și 'n fântâni.“

Pe mai multe pagine din coala întâi și a doua în loc de **ḍ** să se pună pretutindenea **z,** fără considerare la derivarea cuvintelor.

Alte greșeli le va îndrepta binevoitorul cetitor.

CUPRINSUL

Pag.

Prefaţa 5

1. Roman voinicul 9
2. Toma Alimoş 15
3. Stoican 21
4. Dămean şi Sila 27
5. Turcul şi soru-sa 34
6. Voichiţa 41
7. Rozan 47
8. Iancu Sibiiancu şi Ana 53
9. Ioncasa cârcîmăreasa 60
10. Mărza 65
11. Iovan bolnavul 71
12. Moartea voinicului 77
13. Novăcescii 81
14. Gruia lui Novac 87
15. Novac şi Dârvij 95
16. Novac şi Zîna 101
17. Turcul şi Novăcescii 108
18. Novac vinde pe Gruia 118
19. Gruia lui Novac şi Zîna 125
20. Gruia lui Novac şi şerpele 131

De îndreptat 137

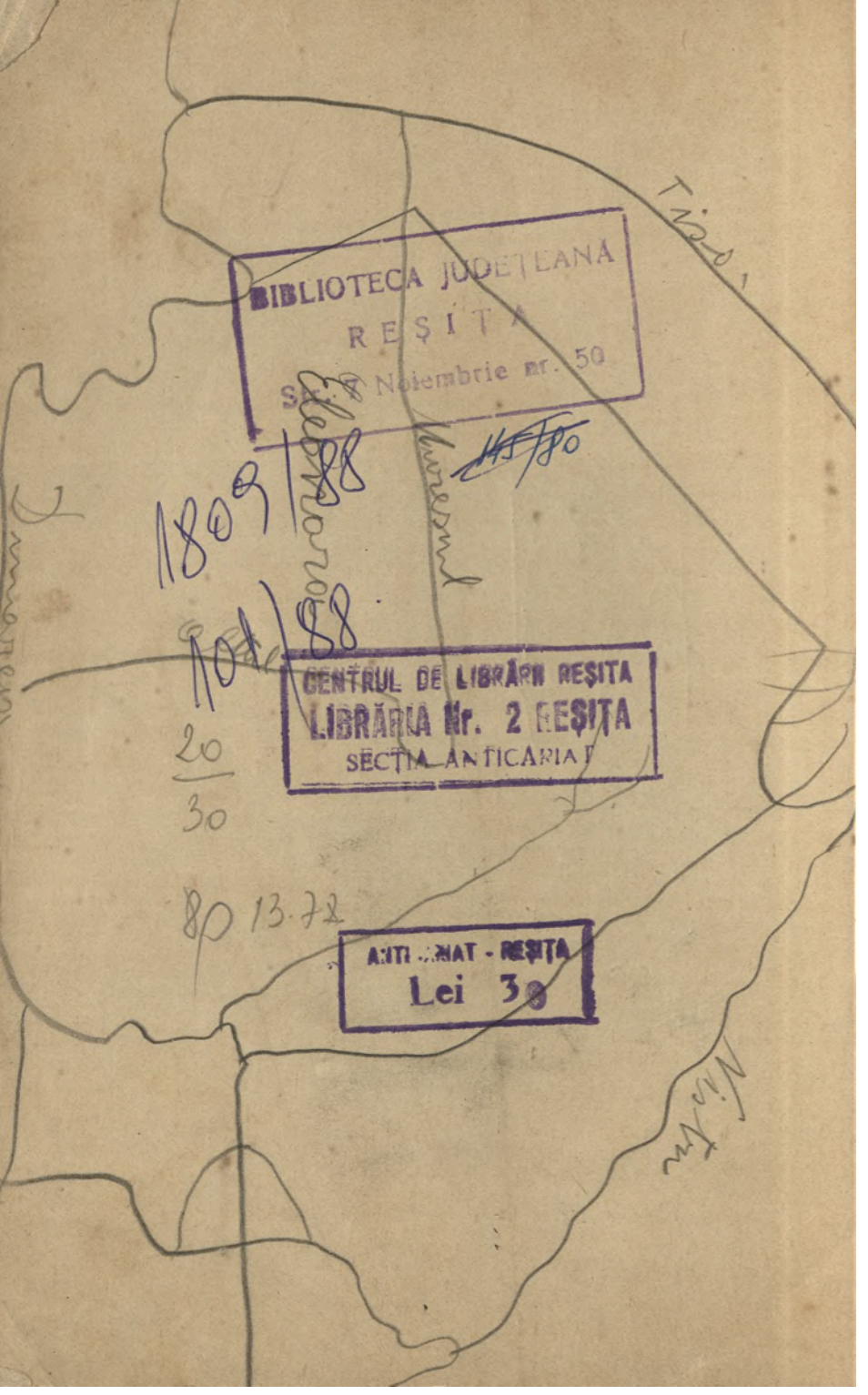
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ
REȘIȚA
Noiembrie nr. 50
CENTRUL DE LIBRĂRII REȘIȚA
LIBRĂRIA Nr. 2 REȘIȚA
SECȚIA ANTICARIAT
ANTI..RIAT - REȘIȚA
Lei 3